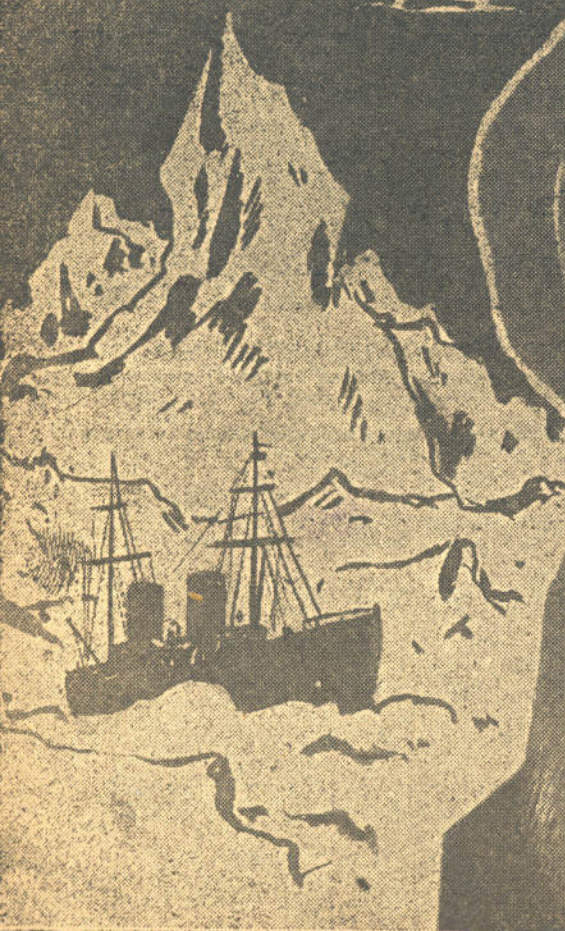
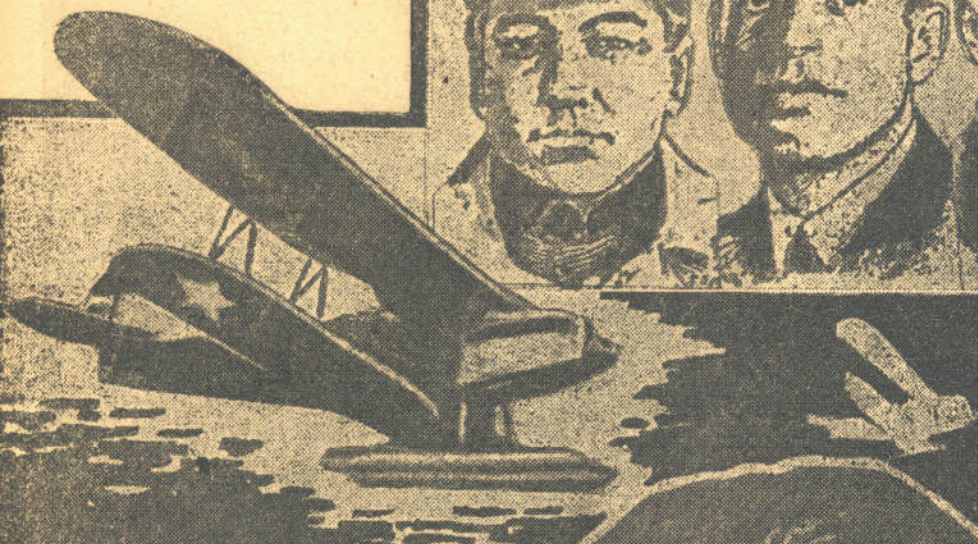
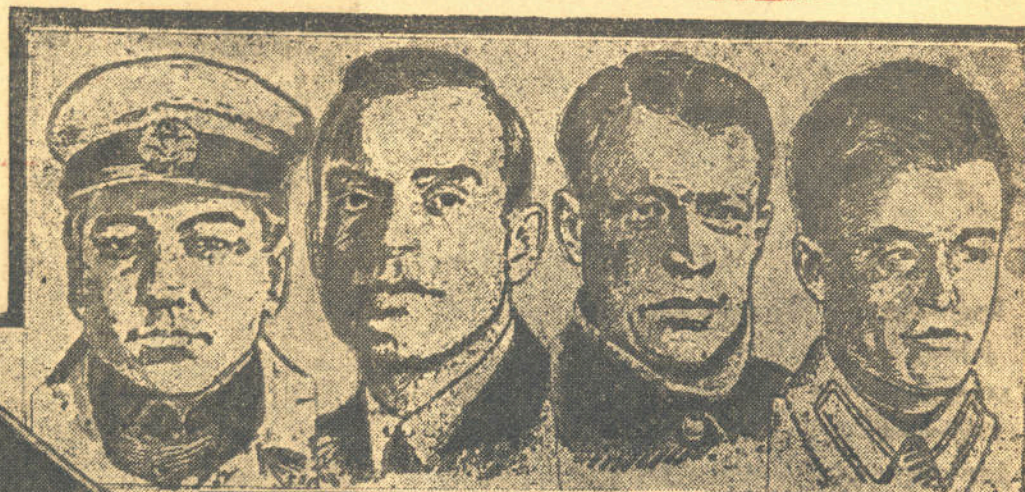

გერმანია

გერმანული
ზინზაირთი

№ 5-8

1934

შინაარსი

- დ. ხუთიაშვილი—შხეთავი გაბრო (ნარკვევი).
- ლ. ჭიჭოძე—ორი მხატვარი.
- შ. გარიყული—ორი დღე (ნარკვევი).
- დ. გაჩეჩილაძე—სტალინს (ლეჭი).
- ა. ქუთათელი—ახალი აღმშენებელი (ნარკვევი).
- ა. ხაჯაია—სამეგრელოში (ლეჭი).
- ბ. ხმაღაძე—ჩვენი ქვეყნის ქალიშვილები.
- შ. ბუაჩიძე—წყალტუბო (ნარკვევი).
- ნ. ნეკრასოვი—რკინის გზა (ლეჭი).
- ლ. ახათიანი—კოლექტივი ალაზანზე (ნარკვევი).
- უ. აბრეცაძე—ნინოშვილის გურია.
- ი. ფნიკოლოძე—დიუბა თბილისში.

მშენებლის ანდრეი ბელის გარდაცვალება
არტეროსკლეროზით გარდაიცვალა ჩვენი საუკუნის უდიდესი მწერალი ანდრეი
ბელი — ზორის ნიკოლოზის ძე ბუგაევი.

საკმდაძიო კოლეგია:

- მ. მაჭაშარიანი (რედაქტორი), პ. ლორთქიფანიძე,
მ. აბ. ჯუღია, ლ. ახათიანი (რედ. მდივანი)

აშშ. ტროიანოსკის ჩასვლა ჩ. ა. შ. შტაბებში

აშშ. ტროიანოსკი გემი „ვაშინგტონით“ ჩავიდა ნიუ-იორკში.
სურათზე: აშშ. ტროიანოსკი გემი ვაშინგტონის“ ბაქახე გამოდის რადიო-გა-ლა-უმის მიკროფონის წინ მისსალმებელი სიტყვით.

ფოტო: ზუდეშკის

მ ზ ე მ თ ა ვ ი ბ ა ბ რ ე

დავით სულიაშვილის ნაჩვენები

გერ, იმ ეს არის მზეთავე გაბრო,—მით-
ხრი ჩემთან წოსაუბრე რკინის გზაში მო-
სამსახურე ნაცრობა—შეხე, როგორი მარ-
ჯვე ბიჭია!

სფალტით მოკირწყლულ სადგურის ბა-
ქანიდან ჩვენ თვალს ეველებდით წყვილე-
ბით გაყოლებულ რელსებს, რომელზედაც
ხმაურით და სტვენით ორთქლმანვლები და
სამგზავრო თუ საბარგო ეავონები მიდი-
შლიოდნენ.

რამდენი ხანია აქ მუშაობს და ერთი
ბუქიც არ დასწევია. ხომ ასეა გაბრო? —
შეეკითხა ჩემი ნაცრობი, რაცა გაბრო მო-
გვიასლოვდა და ჩვენ წინ შეჩერდა.

ბა, როგორ შეიძლება! მეტი რა გვაბა-
რია,—უხასუხა მზეთავემა.

ჩვენ წინ იდგა შავგერმანი მზეთავეი, და-
ბალი ტანის იყო, შესუქებული. ზურგზე
წამოკიდებული ჰქონდა შავი, ტალახიანი
ყლითი რომელიც მუხლებთან უშნოდ ქანა-
ობდა.

რამდენი ხანია რაც აქ მუშაობთ? შეეკი-
თხე მას.

— იდილი ხანი არ გახლავთ, ზულ ზუთი
წელია.

ისედაც შავი სახე მუშაობაში კიდევ
უფრო გამუროდა. კროლა პატარა თვალე-

ბი სიღრმეში, თავისი ცქრიალა თვალები-
ვით მოძრაობდნენ.

კარგად ახსოვს გაბროს სოფელში გატა-
რებული ხანა. ეხლაც დაწვრილებით ავონ-
დებდა, როცა მამა ტყეში ურმით წასვლას
გადასწყვეტდა, პატარა გაბრო მაშინვე
კოფოდან კოთხის ჩამოღებდა და ურმის
ღერძს კარგად გასაპნავდა ხოლმე.

— მაშ, შენ ბავშვობიდანვე შესდგომიხარ
ხელობას, რალა,—სიცილით ჩაუბრო ჩემმა
ნაცრობმა.

ახალგაზრდა კაცის ახალი ცხოვრების
მსვლელობამ ძალიან დამაინტერესა და
გულმოდგინეთ ვუგდებდი ყურს მის მოკ-
ლე და შინაარსიან თავიგადასავალს.

სოფელში ყოფნის დროს გაბრო—თუმ-
ცა ჯაფაში; მაგრამ მაინც უღარდელად
აღრუბდა დროს. დახტოდა, ცელქობდა და
პირველი იყო ტოლ-ამხანაგებში, როგორც
თამაშობით, ისე მუშაობით.

გერ კიევ გათენებული არ იჩნებოდა, გა-
ბრო დეხზე იდგა. კარგად იცოდა, თუ ურ-
მის ღერძი არ გაისაპნებოდა — ქრიალს
დაიწყებდა და თვალეზის ბრუნვაც გაძნე-
ლდებოდა. ამის გამო ხარებსაც მეტი ჯაფა
დაადგებოდა. მას კი ძალიან უყვარდა თა-

ვისი ნიშა და ნიკორო. ამიტომ მზრუნვე-
ლობასაც არ აკლებდა მათ.

როცა პაიჭებიანი და დაბულ ფაოჯია-
ნი შამამისი ბოსლიდან ხარებს გამოიყვან-
და, ნესტოებში გაჩხორულ ზვის ღერო-
ბით ფერდებზე მიმხმარი ნეხვით და ტა-
ლახში ამოსვრილი თოკლე კულებით—გაბ-
რო უკვე გასაპნულ ურმს კონკილაზე და-
აყენებდა და მამას ურმში ხარების შებმა-
ზე მოეხმარებოდა.

ურმის კოფოზე წანოსკუპული გაბრო
თავს ისე გრასობდა, როგორც სარძლოს
მოსაყვანად გამგზავრებული სიძე. ამაყად
და მედიდურად გასცქეროდა ველ-მინდოთა
გახარებული იყო რომ მამამისი ხარებისა
და ურმის მართვას მას ანდოთა.

ორღობებში გასვლის დროს გაბრო
ხარებს სახრეს გადაკრავდა და ურ-
კოფო ღობის პირად ჩამწკრივებულ ტო-
ტებს მოედებოდა, მაგრამ შეკრული ბუ-
ლულიც ფოთილის ააშრივლებდა. მაინც გა-
მულს დადილინებდა.

მთავი გადმისევი. აოშიშვი
რა ნისლი მოგვიყვია
შთას იქით ჩემი მიჯნურა
სხვას ვინმეს ჩაუბეგვია...

მისი ხმა მიღწეის წყაროა ხარკით ფენებზედა.

შეიძლება ამ დროს სოფელში დერაჟანზე გამოსული ახალგაზრდა გოგო ამ ხმებს გულში იკრთავდა, მაგრამ გაბროს ხეში-აღს მაინც არ უშედიანებდა.

სიმღერით გათვლილი გაბროს იფნის სახრეს აქეთ-იქით იფიცდა და ხარბის ზურგს ნე-ლა სცდიდა. კოფოზე წამოშორარი ჰლე-როდა გაბროს და თან ხარბობდა, რომ ძნით დატვირთული ურესი კალსი გაავსებდა.

პატარა იყო სოფელი და შორს იყო იგი ქალაქიდან. გაბროს კი ჰალაქური ცხოვრე-ბა იზიდავდა. რადგან იქ ყველა ნასუავლი იყო და გაბროსაც ხომ სწავლა სწყუროდა, და ერთი დღეს მოვიდა ცნობა, რომ მას იწვევენ წითელ არმიასში.

ჯერში წასვლა სოფელელებისათვის წინად სამწუხარო ამბავი იყო. ამის თავიდან ასაცი-ლებლად მრავალნაირი ზრიკებით ცდილობ-დნენ ხოლმე და ქრთამების ჭაღებით, ავთი-მყოფობის მოვრებით, თითის მოჭრით და ეს უხედეურება თავიდან აეცილებიათ.

ესლაც, გაბროს ჯერში გაწვევის გამო მისმა დედ-მამამ ბევრი იტორა. აქა-იქ მოი-კითხეს კიდევ, თუ როგორ შეიძლება მისი განთავისუფლება, მაგრამ არაფერი სასარი არ აღმოჩნდა და გაბროს ჯერში წაიყვანეს.

მაგრამ რა იცოდა გაბროს, რა იცოდნენ მისმა მშობლებმაც, რომ ეს შემთხვევა ას ბედნიერებად გადაექცეოდა.

განცვიფრებული და აღტაცებული იყო გაბროს, როცა მას წითელ არმიასში ამხანა-გურად მოეტყვნ. როცა იქ სწავლა დააწყე-ბინეს. ახანი შეასწავლეს, პოლიტიკური და ეკონომიური მდგომარეობა გაურკვევეს. როცა დაანახეს ვინ იყო მისი ნამდვილი მტერი და მოყვარე—როცა მას ყოველივე ამანზე თვალი აუხილეს, მისი გონებაც გა-ბრწყინდა. მაგრამ ჭეჭყანას სულ სხვა თე-ლით შეხვდა.

წითელ არმიასში ყოფნის დროს გაბროს სრულიად გარდაიქმნა. ხშირად ეგამთებო-და ამხანაგებს ამა ზღუ იმ პოლიტიკურ კი-თხეებზე. ცდილობდა რაც შეიძლება მეტი შეესწავლა. ესწრაფებოდა და მიიღებოდა პარტიის წევრი გამდაროიყო, ამიტომ გულ-მოღვინეთ სწავლობდა პარტიის ისტორიას, ლენინიზმს და იცოდა, რომ მიზანს მიაუ-წევდა მეტი ენერგიის და უნარის გამოჩე-ნით.

ჯერში ყოფნის ორმა წელსა სწრაფად გა-ნელო. გაბროს დაუბრუნდა სოფელს. მალე ქალაქიდან ამოვიდა მისი მეზობელი, რომე-ლიც მილიციაში მსახურობდა. მან გაბროს ქალაქში წამოიყვანა და მილიციაში მოაწ-ყო თანამშრომლად.

და ერთხელ გაბროს წინადადება მისცეს აზნაეთის საყარაულო სამხედრო რაზმში წასულიყო. ესლა კი სიხარულით და აღფ-რთოვანებით აიქსო მისი გული, რადგან რკინის გზას უახლოვდებოდა და უფრო თავისებურ, საკეთიარ ცხოვრების მცდე-ლობას მიყვებოდა.

გაბროს გაზეთებიდან გაიგო, რომ არს-დება მშეთავების კურსები, რათა რკინის გზის მომარაბისათვის მომზადდნ დახე-ლოვნებული და გაზეთების მცოდნე სპეცია-ლისტი მუშები.

გაბროს მშეთავების კურსებზე შევიდა. კურსების დამთავრების შემდეგ ის ჩაი-ტხეს საღმურ ტფილისის ვაგონის დებოს მშეთავთა შორს და ურმის მაგიერ ესლა ვაგონისაზე შეთავს...

ის იყო გაბროს დამთავრა თავისი ამბა-ვი, რომ ხშირად და ხრიალით წინ ჩაე-ვიქროლა დიდმა ორთქლმავალმა ცისტერ-ნების გრძელი რიგით. ჭარი აყვება, მიწა შეიანძრა და მერე ნელნელა შეჩერდა.

— უჰ! ავე, ჩემი მატარებელიც, — წამო-ძახა გაბროს.

— ესლა კი მშვიდობით, შენი ჭირივე, თორემ საუშუაოზე დამაგვიანდება. ეს სა-

მარშუტო მატარებელი რომ ჩამოვდებ, მა-ლე უნდა გაიზეთოს და მერე ისევ გზას გაუყვანოთ, თორემ ტრანსპორტი შეჩერ-დება.

— მეც წამოგვეყვები, ერთი ენახავ რო-გორ უნდა გაზეთთ ვაგონები. არ შეიძ-ლება?... —

— შემობრძნდი შენი ჭირივე, რატომ არ შეიძლება!

ეს დაბალი, მოკლე ტანის კაცი, ზურგ-ზე ჩამოკიდებული ყუთით, ისე მიძვრებო-და ვაგონების ქვეშ, როგორც დახელოვნე-ბული მელია ორბობაში.

ჩვენ დადავკებით რამდენიმე ლიანდაგი. მაშუთიან ტალახში რამდენჯერმე ჩავყარი ფეხი და ბუფერის თევზებსაც ბევრჯერ ავარტყი თავი. გაბროს მოლუნვაც არ სჭი-რებოდა, — გარბოდა, თანაც ტალახით და მაშუთით გაშავებულ ყუთს რელსებზე ხრავუნით მიათრევდა.

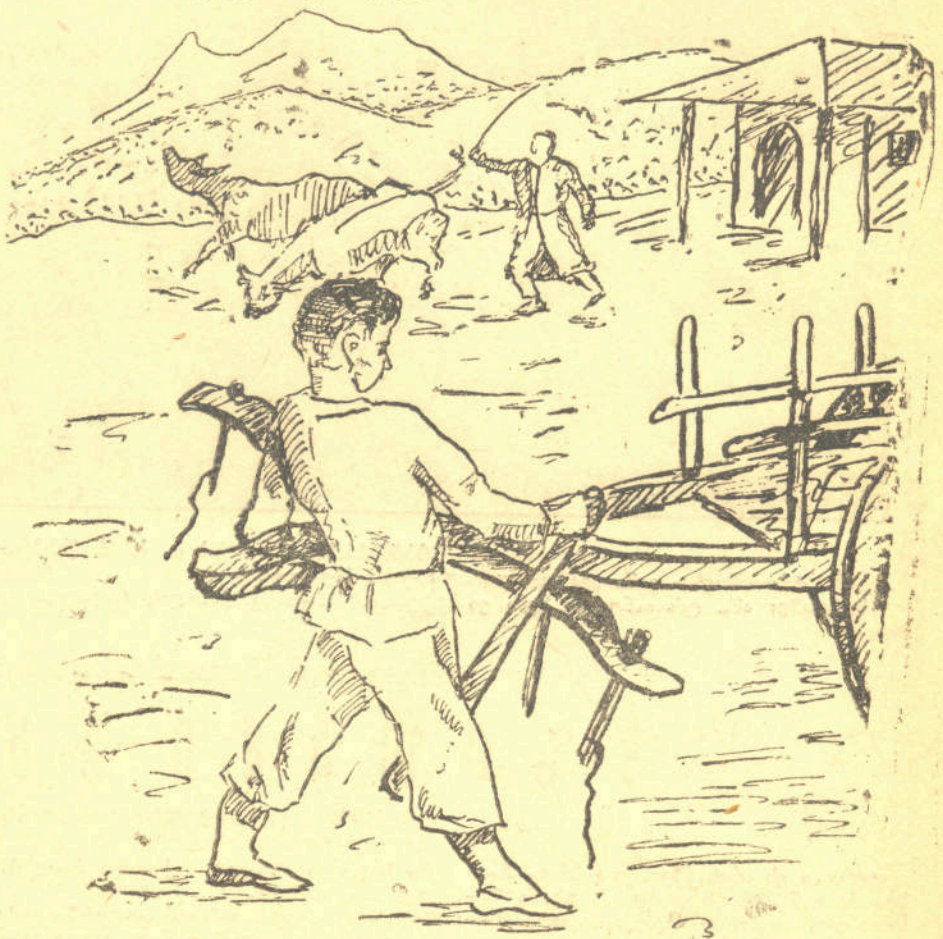
და, საჭეს რომ შეუღდა, სახე შეიცალა.

გაერთიანებული პატარა ფეხივე, სი-ლირეში მიიმაღენ და გახდნა წარბები აღ-შათ წაწამებზე მიეზიდნ.

ცისტერნების გრძელი რიგი ჩაეიარეთ, ბოლოში რომ გავედი, გაბროს მხრეს შეე-გა, შემომხედა. — აი ეს სამარშუტო მატარებელი ჩქარა უნდა გადავტარო, მაგრამ ბა როდი შეიძლება.

მერე შენც თან უნდა გავეყ?

— მაშა! გზაში განა არ შეიძლება გაუ-ფუტდეს რამე? უნდა წავყვე, მაშა!.. დიდი მნიშვნელობა აქვს გაზეთებსა, — დასძინა მან, — გაზეთთავი ლერძის ხახუნს მთელ ვა-გონს წახედნს და ორთქლმავალსაც მეტი ჯაფა დაადება. ზეთი ხახუნს ანელეს. იცი რატომ? იმიტომ, რომა ზეთი ცელი-სება რკინის ზედპირასა და მქისე ადგი-ლებს ათიანსწორებს, პო და როგო გითხრა.. აი, საკისურსა დალ ერძის შუა ზეთი ზეთს ეგლისება... თეთრლითი კიდე, აი ლერძზე რომ ხახუნებს, — ჭბილი ლითონია. გაზეთ-

ნახატი გ. ნიჟარაძის.

მერე უკრავდ შეჩერდა. მის წინ მჭკრი-ვად ჩაირიგებულ სპილოების მსგავს ცის-ტერნებს გააყოლა თვალი. ზურგიდან ყუ-თი ამოიხსნა. ძვლები დაიკარწყა. ყუთი-დან ზელსაწყო ამოიღო და ვაგონებისაკენ გასწია.

მიდიოდა ჩქარი ნაბიჯით. მიყვებოდა გრძელ მთებსავით აყუდებულ ცისტერნე-ბის როგს, ოგორაც ბედურა ლობის ძირში. ისე მიხტოდა ვაგონების ჩრდილში და ბორ-ბლებთან ჩერდებოდა. ბორბალზე მიჭედილ რკინის ყუთის თავს მოკლუქებულ მსხვილი მავთულით მაღლა ასწევდა. შიგ ჩაიხედა ვედა, მერე ზეთიან პაკლს ჩასტენდა და კვლავ წინ მიხტოდა.

ზეთის შავი წვეთები ზღაზნით მიცოცა-ვდა რკინაზე. მერე ძირს ეცემოდა და შავ მიწაში იგლისებოდა.

მეც უკან მიყვებოდი. მუშაობაში გარ-თულს, ალაო ვახსოვდი. მეც არაფერს მე-კითხებოდი, თითქო შეიცვალა ეს კაცი ყუ-თი რომ ამოიხსნა, თითქო მაღალი გამოჩნ-

ვას ლითონის ხახუნს, ზეთის ხახუნში გა-დააქვს... გაიგე პო და რაც უფრო სქელია ზეთი, იმდენათ ნაკლებია ხახუნს...

გაგიგე და მიგხედი, რომ ეს პატარა კაცი, ამ უზარმაზარ ვაგონების მოძრაობისათვის და საერთოდ „ტრანსპორტისათვის“ უჩინა-რი, შეუმჩნეველი მოკრძალებული, მაგრამ ფრიალ საჭირო, დიდი მოამბე და აუცი-ლებელი მომუშავე ყოფილა. რომ ეს ქარ-თელცი გლცხი — შეჩერებული, სინდისიერი და ნაყოფიერი მუშა გამზდარა საბჭოთა მშენებლობისათვის.

ჩვენ თვალწინ ვაგონები მიდი-მოდიოდნ. ორთქლმავლები ტყიდან მოვარდნილი ქა-რებით გაიქროლებდნ, ლეჩაქს ააფრიალე-ბდნ და დაჭრილი ნადირის ხმით გაჰკით-დნ.

იმ მატარებლისათვის, რომელსაც მუშათა გაბრო უწოდდა, ორთქლმავლები უკვე გა-მოცეცალად, ორი გრძელი ორთქლმავალი მოცბათ და ესლა მებანქანები მის დაურ-ევას შეჯდებოდნ.

— პატარა ხანს კიდევ დამეცადე შენი ქარიშხი. ერთი კიდევ უნდა ჩამოუარო ამ ვაგონებსა და მერე თავისუფალი ვიქნები, მომსრულდება გაბრო. მერე მომავალ ობერ-კონდუქტორს რაღაც ქაღალდი გამოართვა და ისევ ვაგონებს ჩამოუარა.

და მე ვხედავდი როგორი სიმარდიტ, სწრაფად და ხალისით შეძვრებოდა ხოლმე ვაგონს ქვეშ და რაღაცას აჩხარუნებდა. გულწოდგინით ათვალეირებდა ავტო-მუხრუჭებს, ონკანებს, სახელურებს.

პატარებელზე ორთქლმავლის მომხმისა და რეზინის სახელოების შეერთების შემდეგ, როცა სამუხრუჭო ქსელში აღდგენილია ნორმალური წნევა—მზეთაფი გაბრო ვაგონებთან გამოძვრება, პირს მემანქანისაკენ მიიპოუნებს, წულში გადაიხრება და ორივე ხელით სივრცეში რაღაც ნიშანს მისცემს. მაშინ მისი გამომეტყველება მბრძანებელი იტყვის მიიღებს. იცის, რომ მის მოთხოვნას ძალა აქვს, იცის, რომ ესაა ის არის მატარებლის უფროსი და მისი განკარგულებაზე უნდა შესრულდეს. მისი ნიშანი კი მემანქანეს ამცნობს:

„დააბრუნე მატარებელი“.. შემანქანე მრავალ დასტევნით ატყობინებს, რომ ვაგონები დამუხრუჭებულია.

ამის შემდეგ, მტკიცე ნაბიჯით კვლავ ჩაწოვილის ვაგონებს, რათა დაოწმუნდეს, რომ ყველა სამუხრუჭე ჩარჩო მაგრად არის მოკეტილი არტახებზე. ზოგან გამოსწევს, ზოგან რაღაცას მისწევს, რაღაცას ააშუილებს, ააზნაურებს და როცა ამასაც მორჩება, კვლავ მემანქანისაკენ პირ მიბრუნებული ხელებით სივრცეში აშვერილ ნიშანს მისცემს: „განამუხრუჭე მატარებელი“.. მემანქანე ამ მოთხოვნასაც ასრულებს და მისცემს ორ მოკლე დასტევნას. მერე, როცა დარწმუნდება, რომ ყველა მუხრუჭები მოშვეტულია — ობერ-კონდუქტორს განუცხადებს—მატარებელი მზათაა წასასვლელათო...

დაკმაყოფილებული, დამშვიდებული, თავის მოვალეობის შესრულების შემდეგ — დაამებული გაბრო, ნელი ნაბიჯით მომიახლოვდება. ქუქყისაგან გაშავებულ ყუთში ხელსაწყოს ჩაეწყობს ზურგზე მოიკიდებს და მტყუცის:

ესაა შეიღობით ბრძანდებოდით! აბი სამდე რკინის კოფო უნდა მოკეტილი იქ რკინის ხარებსა, სახრე როდითა სწრაფობა მაგ დალოცვილებსა, აღარც ჩემი გაგვრება უნდათ. ამხელა ვაგონებს სულ რამე წაიყვანს რო სულ რისხინ-რისხინა და წაიყვანს ჩვენი ურმების ტრანსპორტისა და წაიყვანს აბა... კიდევ ჩაიციან ულწავლებანი—ნაწევადის შენი ქირიმე! ხელი ჩამომართვა და ყუთის ქნევით წავიდა.

წინა ვაგონის მაღალ კოფოზე ჩამოჯდა. მალე მატარებელიც დაიძრა, ორთქლმავალმა გაწიწხებული დედაცაც კი დიდი კივლა, მერე თმა გაიშალა და გასწია. დიდი ცისტერნის ვაგონები ახრიალდნ და რელსებმაც ლაწა-ლუწი იწყეს...

მატარებელი მალე ერთი ხანით შეიკრა და თითქო მსვლელობაც შენელდაო... წინ მიმავალი ორთქლმავალი კი თეთრი ეჩაქის ნაფლეთებს ჰაერში გამალებით ფანტავდა...

მ რ ი მ ზ ა ტ ვ ა რ ი

ლ. ქიქოძის წიკილი

საქ. საბჭოთა მხატვართა კავშირის საგამოფენო დარბაზში კარგა ხანია, რაც გაიხსნა დამსახურებულ სახალხო მხატვრის ალ. მრეველიშვილის და მხატვარ ირაკლი ტოფაძის სურათების გამოფენა.

ეს ორი მხატვარი არ ეკუთვნოდა ერთ თაობასა და ერთ ეპოქას. სულ სხვა პირობებში იშლებოდა ალ. მრეველიშვილის შემოქმედება და ზოლ სხვა იყო ის სოცია-

ლური არე, რომელშიაც მოუხდა მუშაობა ირაკლი ტოფაძეს.

ალ. მრეველიშვილის შემოქმედება საცხებით განსხვავდება მისი დროის სხვა მხატვრების შემოქმედებისაგან. მას მოუხდა მოლეაწეობა იმ პერიოდში, როდესაც რუსეთსა და საქართველოშიც ჰქონდა ხალხოსნური მოძრაობის სიო. ხალხურმა იდეებმა თავიანთი გამოხატულება ჰპოვეს ალ. მრეველი

შვილის შემოქმედებაში. მან პირველმა მოგვცა სოციალური შინაარსის ამსახველი ტილოები.

სურათში „დაბალი ლობე“ მხატვარმა გვიჩვენა დაბეჩავებული გლეხობის სურათი და სოფლად გამეფებული უსამართლობა წარსულში.

„ქვეყნის სამართალში“ მრეველიშვილმა აღიმაღლა მეფის დროინდელი წოდებრივი

„დაბალი ლობე“.

ალ. მრეველიშვილის.

კანონმდებლობის წინააღმდეგ და გამაჟმავ-
რავა ამ „სამართლის“ უსამართლობა.
ამ ოსტატის სხვა სურათებიდან განსაკუ-
თრებით აღსანიშნავია „დაბალი ლობი“;
„ღალა“; „მისი უდიდებულესობის შოლო-
დინში“; „საფლავის კურთხევა“;
მრევლიშვილის ამ პერიოდის შემოქმედ-
ებას უსათუოდ დააჩნია თავისი დიდი მა-
შინდელ ქართულ ლიტერატურაში გაშეფე-
ბულმა განწყობილებებმა.

ტერის სახელწოდებით. მრევლიშვილი გარ-
დაიცვალა გასული წლის მიწურულში.
მრევლიშვილისაგან სავსებით განსხვავდე-
ბა უდროოდ გარდაცვალებულ ახალგაზრ-
და მხატარ ი. ტოფაძის შემოქმედება.
სიმბოლიზისა და მისტიციზმის ხანმოკ-
ლე გავლენიდან (გ. ტაბიძის და ვარდოშ-
ვილის პორტრეტები, ბარათაშვილის „მე-
რანის“) განთავისუფლების შემდეგ ირ. ტო-
ფაძემ შესძლო თავისი მხატვრული ხედვის
არეში მდიდარი რევოლუციონური და ინ-
დუსტრიალურ - ყოფითი თემატიკის შე-

ავტომანქანამ გაიქცა...
თაღის ქვეშ, რომელზედაც შემდეგი
წავიკითხე: „ამხანაგ სერგო ორჯო-
ნიკიძის სახელობის პოლიტსამმარ-
თველოს საბჭოთა პირველი მეურნე-
ობა. ორჯელ კიდევ მოიქნია ბოლო
მანქანამ და შეიჭრა დიდ ეზოში.

ჩემმა გამყოლმა შეაღო საძროხეს
კარები, დიდი ნათელი გრძელი დარ-
ბაზი, ოთხ პირად ჩამწყვრივებული
გაკრიალებული ფიცრის ბაგები, მუ-
ღმივ დგას აქ მომვლელი და ასუფ-
თავებს იჭაურობას. ასსამოცი ძროხა
დავთვალე სხვადასხვა ჯიშის, სხვადა
სხვა აღნაგობის, სხვადასხვა მხრიდან
არიან მოყვანილი, ყველა ძროხის სა-
პირეს აწერია რა ჯიშს ეკუთვნის და
საიდან მოსულა.

თორმეტი საათია, სპეცხალათებ-
ში გამოწყობილი ქალები პატარა
სკამებზე უსხედან ძროხებს სავსე
ჯიქნებთან და თეთრ ალუმინის სა-
წველებში ჩხრიალით ჩადის ქაფქაფა
რძე. შენობის შუა ადგილას მაგია
დგას და აქ ივსება ბარათები, რომე-
ლმა ძროხამ რამდენი მოიწველა,
იწონება მთლიანად, დგება ჯამი და
დახუფული კასრები იგზავნება სარ-
ძევე განყოფილებაში.

შევაღეთ მეორე კარი, აქ უფრო
ფერდებ სავსე ძროხები დაგვხვდა:
„ესენი ყველა მისაგებია“ — მიპასუ-
ხებს ზოოტექნიკი. აქაც ასსამოცი.
დგანან, წვანან, იცხანებთან.

გავიდეთ მესამე განყოფილებაში
და გეწვიეთ ქოჩინებს. ცხელ ლუმე-
ლთან სპეციალურ გალიაში სუფთა
ტილოზე შრება ახლათ შობილი ხზო,
თბილი ბინა, ტერმომეტრით გაზო-
მილი ჰაერი, წესიერად დაცული პი-
გიენა... გამოვდით და გავსწიეთ სა-
ხარე ბინისკენ. ქარი უსისინებს და
ახდენს მზიან ღღეს. მოზრდილი შუ-
ბლები გამოუშვიათ, შეკავებულ
ადგილში, შენობის გვერდით კედელ
თან მიმდგარან მზის ყურზე და იცო-
ხნებიან. ერთი მეორეს ენით სლექენ,
ეალერსებიან, ზოგი თამაშობის ხასი-
ათზე შევიარდნილა, დახტის, დაკუნ-
ტრუშებს, გალაღებულა.

— მირზავ! ნელა, დინჯათ იყავ.
ეუბნება მომკლელი ერთ ხარს. შემო-
აბრუნა ბაგაზე, გამოიყვანა და სასე-
ირნოთ მიყაჟს.

— როგორ მირზავ? გავიკვირვე.
— დიახ, ამათ ყველას ჰქვიათ სა-
ხელები; ეს გახლავთ გერმანელი
ფრანკი, ესეც იჭაური მიშა... ეს გახ-
ლავთ პრინცი. ესეც ღურუჯი, ესეც
მეორე ბოროტია და ავ გული... ეს

„სოფლის კანცელარია“

ალ. მრევლიშვილის.

სირბილე ხაზისა, ფორმის კონკრეტობა,
სიერის შინაგანი განსაზღვრა, სინამდ-
ვილის არა პასიური ითვისება, ძველმა მე-
ფის მთარობამ მოინდომა მიეჩქაღა მატ-
ვარ მრევლიშვილის შემოქმედება, ჩაესმო
მასში ინტერესი მუშაობისადმი, ყოველგვარ
დახმარებასა და თანაგრძნობას მოკლებული
მხატვარი მაინც ენერგიულად განაგრძობდა
ნაყოფიერ შემოქმედებით მუშაობას. ეს
მუშაობა მას არ შეუწყვეტია სულ უკანას-
კნელ ხანებამდე.

თავსება (რევოლუციონური მოძრაობა, გლე-
ხური აჯანყება, პიონერთა დღესასწაული,
დაუსახვევი ქარხანა და სხვ.), როგორც მხა-
ტვარი ირ. ტოფაძე ჯერ კიდევ არ იყო
დასრულებული მეთოდოლოგიის მქონე,
იგი შემოქმედებით ძიებას პროცესში იმ-
ყოფებოდა.

ი. ტოფაძის ხანმოკლე შემოქმედება გემ-
ტიცივებს, რომ მისი საბით ჩვენს საზოგა-
დობრივობას ყავდა ენერგიული და ნიჭი-
ერი მხატვარი, რომელსაც სამწუხაროდ არ
დასცალდა თავისი ნიჭი და ენერგია მოგზ-
მარებიანა თანამედროვე სოციალისტური
მშენებლობისათვის.

„ღ ა ლ ა“

ალ. მრევლიშვილის.

გახლავთ შოთა, წითელი ხარია მაღალი მოხდენილი.

მეჩეთივით აღმართულა მაღალი ცისფერი რგვალი კოშკი, არც კარი უჩანს და არც ფანჯარა, სამოც მეტრის სიმაღლეზე აზიდულა, ეს სასილოსეა. აქ ინახება საქონლის საკვები, განსაკუთრებით ძროხებს აკმევინოყიერი რძის მისაცემად. გადავედით ეზოს მეორე მხარეზე, იქაც ასეთივე ამბავი დაგვხვდა, მათ მიემატათ საჯინიბო, 20 ცხენი აბია აქ, აქვეა სანალბანდო, მცირე სამკედლო, ისევ საძროხე და სახბოე. სადგომები, აქაც დიდი ქართაა, საცეს წითელი საქონლით, მთელი ჯოგია, თვალი არ ძოგება მათი ყურებით.

მეორე დღე მოვანდომე მინდვრების დათვალიერებას, შორს მოსჩანს ერევნისკენ მიმავალ რკინის გზაზე გადაგებული ხიდი. ლიანდაგს შემდეგ მონასტერია იქ ერთ დროს წმინდა მამები ცხოვრობდნენ დღეს-გი მეურნეობას საკურდლდე აქვს გამართული.

კოტა შრომა არ დასჭირდა მეურნეობის გამგეს და მის თანამშრომლებს რომ, ეს ურწყული უდაბნო თანხისად გადაიქცა. მტკვარზე წყალსაქაჩავია მოწყობილი და მსხვილტანიან თუჯის მილებით ეგზავნებათ სარწყავი 445 გა. სხვადასხვა კულტურების ნათესებს.

ოთახს კარიან სათბურებიდან გამოდის ბოსტნეულის; პამიდორი და ქართული ბადრიჯნის სარგავი (ჩითილი) რომელიც რგავს 45 ჰექტარ მიწას. ამ მინდორზედვე არის გამართული დიდი მიწის სახლი, სათბური ორთქლობობით. დღე ადგას მზე ყოველ მხრიდან, ღრუბელი ქარი და ყინვა ვერას დააკლვს, ორთქლის მილები აგზავნებულს იქაურობას. ეწლა უკვე საკმაო ასაკშია მწვანეთ დაკინწული პამიდორი, სულ ჩქარა დაწითლდება. დამწიფდება, მას გვერდს დაუმშვენებს შუაში მოქცეულ კვლებიდან ქორფა კიტრი. სათბურის ირგვლივ ღალანებს ბაღბის წითელი ყვავილი, ეშმაკურად იცქირება ფანჯრიდან და აბრაზებს ჯერ კიდევ საფარში მყოფ ენძელას. აქვე დგას ტახტი სახელდახელო ლოგინი მივეცილია ზედ, აგროტექნიკი დღე და ღამ აქ არის და ტემპერატურას ადევნებს თვალს.

— „ამიერ-კავკასიაში პირველ საცდელ-საჩვენებელ სათბურათ ითვლება ეს ჩვენი სათბური.—მეუბნება ახალგაზრდა აგრონომი შარულია.

გადავდივართ სათესლე ლაბორატორიაში. ყოველ მარცვლეულს

აქვს თავის განსაზღვრული დრო, აღმოსავენებლათ და ეს არის მის სქელან თხელ კანიაზობაზე დამოკიდებული. ამ გზით ლაბორატორია უწევს თესლის ვარგისიანობას კონტროლს და შემდეგ ეს შემოწმებულ და მიღებული თესლი ურიგდება მეურნეობებს, რის შედეგადაც მეურნეობები აღარ ზარალობენ თესლის უვარგისობის მიზეზით.

აშხ. მიხა კახიანის სახელობის საგარეუბნო კოლმეურნეობა

აშხ. მიხა კახიანის სახელობის საგარეუბნო კოლმეურნეობაში ჩამოყალიბებულია დამზარე მეურნეობანი: პატარა ფერმა 17 ძროხისათვის, საღორე 55 ღორისათვის, საკურდლდე 60 ზაქიისათვის, ფრინველთა ეზო, სადაც ამჟამად არის 250 „ლფორნის“ ქათამი. 1933 წ. ფრინველთა ეზომ კოლმეურნეობას მისცა 6.000 კვერცხი, კოლმეურნეობამ შეიძინა 2 ინკუბატორი 300 კვერცხის ჩასაწყობად.

სურათზე: აშხ. ანდლულაძე დაჯილდოებული დამკერელი ქალი. სინჯავს კვერცხს ინკუბატორში ჩაწყობის წინ.

მამულის მეორე მხარეზე მთელი ქალაქია გაშენებული, მაღალ რკინის ბაღე შემოვლებული ეზო თეთრად გადაპენტოლა, იქნებ ბაბბის პლანტაციია, ან იქნებ თოვლი მოვიდა იმ მხარეზე? არა, არა ჰგავს; იძვრის, მიმოდის, აჰა, ერთი ადგილიდან მეორეზე გადაფრინდა გულით მოასკდა მავთულის ბადეს და ძირს ჩამოვარდა ქათმები, რამდენი ათასი ქათამია ამ ეზოში.

საქათმე აერთიანებს ცხრა ათასს კვერცხისმდებელ დედალს, და ორი ამდენ ახალ ქათამს, ამათაც ჰყავთ თავის სპეცაგრონომი და ტექნიკები. შევედით ღარბაზში, იატაკზე მშრალი სილა ჰყარა სისუფთავისთვის, ჩამწყვრივებულია დგას საკვები ყუთები საცა სპეციალურად დამზადებულ საკმელს უყრიან ქათმებს, ფქვილი, კირი, კვერცხის ნატუქი და დაფქული ძვალი. ამით ასაზრდოებენ, ქანდარები დახლართულია, ღარბაზში დგას მაღალი ყუთები პატარა კარებით. ქათამი კვერცხისაგან უნდა განთავისუფლდეს, ის არ კითხულობს თუ ვის ბუდეში დასდებს

რომ კარგი ჯიშის ქათამი საშუალოდ იძლევა ას სამოც კვერცხს წელიწადში. მივდივართ ინკუბატორში:

ენახე მანქანა რომლის საშუალებით ორმოცდა ათი ათისი წიწილი ეჩეკება ერთად, ამას უკრაინელ გიგანტს ეძახიან.

უკრაინულმა გიგანტმა დღეს გამოუშო ზუთასი წიწილი, მეტს ვერ ვერ გამოსჩეკს საშრობი საცრები აღარ ყოფნის. ცარიელ ადგილზე ეწყობა ახალი კვერცი, ხვალაც ზუთასს გამოიყვანს და ასე დაუსრულებლივ ყოველ ზუთი დღის შემდეგ ვლებულობთ ახალ თაობებს.

დაბალკედლიან, ელექტროდენით გამთბარ ოთახში, ათასი ყვითელ ქინქლიანი წიწილა წიწინებს, მირბიმორბის, უნდა სადმე გაძვრეს და ისევ აფარებს თავს მაღლიდან წამომხოზილ მორტორით გამთბარ თუნუქის ხუფს. ეს კრუხის ფრთების მაგიერობას უწევს ახლად გაჩენილს. აქედან მიდის მეორე განყოფილებაში უფრო მოზრდილი, შემდეგ და შემდეგ მიდის თანდათან ზრდაში, დასრულდება და გადაიჩრევა.

აი დავფიქრდი, და წარსულის შავი აჩრდილი ჩემს წინ წამოადგა. ციხეების მესმის ხელება. აი, სივრცეში აიღრუბლა ჯორჯიაშვილი თავდასერილივით გადმომდგარი სახრჩოველადან.

აი, მე ვხედავ: აუოლილი ბედის ძიებას, ხელში ბოხჩებით, პატიმართა მკრთალი ჩრდილები, უკრაინიდან, რუსეთიდან, კავკასიიდან კატორღებისკენ დაბორკილნი მირიჩხინებენ.

ო, ის ქვეყანა, ყველა ბელტი სისხლით გაშვდარი, შორი ციხიბირი, გაყინული ვარსკვლავთ კრებულებით, და ციხეები, ციხეები რკინის ფანჯრებით ბრძოლათა გზებზე ჩაღამებულ სადგურებივით.

მაგრამ შენ, როგორც ვარსკვლავთ მრიცხველს შორით უცვნი ფიქრში მნათობი უხილავი გაბრწყინებული, მუდამ ხედავდი შენ სამშობლო რევოლუციას, თუმცა სიშორის თეთრი ნისლი მაშინ ებურა

და მისი ხილვით ციხეების შავ ჯურღმულებში, სადაც სიბნელით ღამურებიც გაფითრდებიან, რამდენი წელი დაგიღამდა კობა ჯულაშვილს, რამდენი დილა ჩაფიქრებულს დავთენებია. ანდა რამდენჯერ ტყვეობიდან გამოქცეული,

შემოვარდნილხარ მაღაროში, ღამეს ელვიანს, და შემოკრებილ მონების წინ, აზრით რჩეულით, კატაკომბებში ხელამართულს გიმეტყველნია

ახლა კრემლში ხარ, ოქტომბრით ზეცას ნამეხარს გადმოადექ და ნათელივით ყველგან ვრცელდები. ლენინის შემდეგ შენ პირველი ხელოვანი ხარ მარქსის აზრების სამქედლოში გამობრძნედილი.

და სად შიმშილი ანათებდა ყვითლად სახეებს, სადაც მისი ციხეების ჩრდილში ბნელოდა, მილიონები, ჩვენო კობავ. შენი სახელით დღეს შედგომიან ახალ ქვეყნის აღმშენებლობას.

ისინი ქმნიან, ქმნიან ბრძოლით და მიღწევებით, ცივ აგურებთან სიყვარულით ღამე ნათენი, დადგეს ქარხნები, ეს მაღალი მყინვარწვერები, სპილენძის ფერად ანთებული განთიადებით.

შენ გასძახე და...

სად ღრუბელ ქვეშ ეგდო სოფელი, სიღარიბისგან დაქონდრილი, წვიმით, მწუხრებით, ახლა ცისფერი ლაქვარდით მინდვრებს მოფენილს აკვამლებული ფორზონები წავლენ გრუხუნით.

კლდენი ბალახით შემოსილან, ტბები დამწვარან, სხანაირ დროთა ჩუსჩუსხა სოფლის წყაროდან, ახალი გლეხი—გაზაფხულის ასოთამწყობი დაცვარულ ნერგებს სრიოკებზე გაშლის ბწყარებად.

შემდეგ გახედავ ამ სივრცეებს როგორც კლდის, ყანების მწვანე ოკეანე ლაქვარდს ეკრება, ჩვენი პლანეტის მეექვსედზე, დიდო ბელადო, შენგან ნათქვამი გაზაფხული გადაბეჭდილა.

შენ გასძახე და...

წერაქვებით, ცეცხლის გაჩენით, აღრიალებულ მდინარეებს ხალხი შეება და წყალთა ზვირთნი მოჩრჩილებით მოჩაჩხახენი, ჯებირთა შორის, რომ ჩამოდგეს მაღალ კლდეებად.

ახლა ვარსკვლავთა ქარხნებისკენ მწყობრად მიდიან, პირველ ყოვლილ ქაოსების გასცდენ მოედანს, და ქარხნებიდან შუალამით სოფლებს ბინდიანს ათრთოლებული ოქროს ფერი დილა მოედდა.

ირგვლივ, ყოველგან ელექტრონის ჩადგა ბუნება, ელექტრონის წინ მწვანდებიან სოფლის ყანებიც; და მისხარია, შენი აზრი ელსადგურიდან რომ ჩემს ოთახშიც არის შუქად გამოყვანილი.

შენ, ვინც გვასწავლე მილიონებს ბრძოლის ხელობა, დაუდგარი აჯანყები სოფლებს, ქალაქებს, ვინც მუნჯი მონა, პირმოღებულ ქვემეხებიდან ძველ ქვეყანასთან ყუმბარებით ალაპარაკე,

ვინც ოქტომბრის ქარიშხალით შესძარ ველები ბარიკადებში სისხლის ქცევით რომ გიბრძოლია, დღეს გვიკარანახებს, და ურიცხვი მწერლის ხელები ვწერთ ამ მიწაზე კომუნიზმის ვრცელ ისტორიას.

მაგრამ თუ მტერი ნაცნობ ხმალით აკაშაშებოთ, გადამწვანებულ ჩვენ ჰორიზონტს ამოანათებს, რომ დაარბიოს დიდებული ჩვენი სამშობლო, ჩვენს ქვეყანაში შემოიჭრეს ვით მოძალადე,

მაშინ სტალინი შენ აიწვე სულ უფრო მაღლა და მთელ მსოფლიოს გადასძახებ კაცი ვება, და შორ მინდვრებზე, ტრამალებზე, უფსკრულებს გაუზა დაიძვრებიან არმიები ცოცხალ ტყეებად.

მტერს შეუტეონ საავკაცოდ ღონე მოკრებილს, მთამ ცას შეგრგვინოს, ცამ სივრცენი შესძრას ქუხილით, რომ ამ გრიგალში, შავ შტოების აბოზოქრებით ათასწლოვანი ეცემოდნენ მიწას მუხებშიც.

რომ გადმოინგრენ ძველ ქვეყნების ყველა ფუძენი, სადაც ჯერ კიდევ მონობისა ისმის ვება, და ცაში ნასროლ ყუმბარების მწარე ზუზუნი მომღერლის ჩანგზე აუღერებულ სიმად გაებას.

მღეროდეს იგი: დედამიწას ღამით შემოსილს რა თავგანწირვით, სიყვარულით, ბრძოლით, წვალებით მოვიდა ხალხი კომუნიზმის ნათელ ეპოხით და წინ სარდალად მიუძღოდი სტალინი.

გაეროვნული
ბიბლიოთეკა

ავსტრიის კროლმბარიატის სჯაწყება 12—15 თებერვალს

სურათზე: დოლფუსი (X) პირადად თაურობს არტილერიას, რომელიც ანადგურებს შუშათა უბანს — ფლორიდსდორფს.
(გენა).

ახალი აღმეიანები

ალმესანდრე ჟუთათელის ნაკვეთი

შავი ზღვის ნაპირზე მიჰქროდა ბათუმიდან გამოსული მატარებელი. ჩატარდენ სადგურები — მახინჯაური, მწვანე კონცხი, ციხისძირი, ჩაქვი...

აჰარა!

ალმოდებული მზის ბორბალი ნახევრად ჩაესვენა პორიზონტთან და მისგან გამოსროლილი ალისფერი სხივი და შუქი საქორწინო ქაშარივით შემოერთა წელზე გოლიათ ზღვას, ზღვასთან იდგნენ ქარვისფერ დასავლეთის ზეწარზე ახატული და მზისაგან სახევაბრწყინებული ვაჟები, ქალები და ბავშვები. ბავშვები ყვავილთა გვირილის თავსაკრავით მორთულან. მოცურავთა სხეული იყო ზანგის ტანივით მზით გაროჯული.

ქაფიანი ტალღები აბნევენ ნაპირზე ტაშა და ხარხარს. რჩება გადარეცხილი ფერადი კენკები და ნიჟარები. შავ ზღვიდან მონაბერ ნიავისაგან შარიშურებენ მარაოსავით გაშლილი პალმის ტოტები, ქოლგასავით გაშლილ ტოტებით ჩარაზმული თეთრტანიანი, მალაქ და საარაკო ევკალიბტები ზანტად

ქანაობენ ეთერში სიზმარივით, კადრილიონებით, ოლენდრებით, ცისფერ და ნარინჯისფერ ყვავილებით სავსე ბაღების იქით ჩაის პლანტაციები, სუბტროპიკულ მცენარეთა ზონაა. ვაგონის მარჯვენა ფანჯრიდან მოსჩანან იისფერ ბურუსში გადამდნარი გურია-აჰარის მთები.

მგზავრები დახარბებულ თვალთ გასტყერიან სუბტროპიკულ მცენარეებით შემკობილ არე-მარეს.

თვალწინ იშლება თითქოს იაშა-ტო!

აჰარა! რა მალე ხდება იგი ჩვენი წავშირის უმდიდრეს კუთხედ!

ქობულეთში ჩვენი ვაგონი რუკიდან ჩამოსულ ექსკურსანტკრავთა: მომლოაგდნენ ვაჟები და ქალები. მზისაგან გარუჯული და ილიბილივით აწითლებულ სახე-პ. ბარგი-ბარხანა დიამუჯა და ერთ წუთში უკვე საესებით მოიკალათეს ისე ვით თავის სახლში. ჩანთები და ჩაიდანები შემოიხსნეს. ექსკურსანტი მუშები იყვნენ ლენინგრადიდან და მოსკოვიდან, გაისმა ქალთა სიცილი, გაუთა ოზუნჯობა

და ფანჯარასთან მდგომთა ამოძახილი:

— აღუარისტან! გრუზია! — ისინი ეცნობიან მოძმე რესპუბლიკებში წარმოებულ მშენებლობასა და მიღწევებს.

ვაგონში დაუსრულებელი სიარულია, შლივინი და ჯიკავი. სიცხეა და სივიწროვე. ხალხი ოფლში იღვრება. სათნო და საამო სახის ახალგაზრდა გურულ ქალს დახუთულ ჰაერით შეწუხებული ბაღლი უკნავის მუხლზე. ბაღლი პერანგის ამარაა. დედა ძუძუს ატენის ხახაში და თან ჩასძახის:

— სუ, ნუ ტირი!

რუსმა ახალგაზრდამ დაიკავა ადგილი და გაესაუბრა მის გვერდით მჯდომ მგზავრს:

სიცხეა, ამხანაგო! — ხალათის საყელო გაიხსნა და უბეში სული შეუბერა თავის გაოფლიანებულ ტანს. იგი გამუდმებით ეწევა თუთუნს და ყველასთან ასწრებს გასაუბრებას:

— საცოდავი, როგორ გაოფლიანებულა! — მოუცატუნა მან გუ-

რული ქალის ბაღს ლოყაზე ხელი.

— მე ვფიქრობ ეს მას მაღარი-საგან მოსდის! — უპასუხა რუსულად ქალმა. ახალგაზრდა არუსმა თვალეზი დააქყიტა და ბაღის დედას შეეკითხა:

— განა მაღარიამ ოფლი იცის?

— რა თქმა უნდა! — უპასუხა ქალმა.

— მაშ მე დავლუპულვარ! გესმის შენ, პეტრე? — მიჰმართა მან თავის ამხანაგს და ოხუნჯობით ქინაქინი სთხოვა.

პეტრე მემანქანეა, წყნარი და ნებისყოფით სავსე სახე აქვს. ხშირი და ქერა წარბების, წინ წამოწედილ შუბლის ქვეშ ბავშური გულუბრყვილობით სავსე თვალეზი ანათებს. ცხვირი — დაბერილ ნესტოებით. ბაგე—სქელი. სახე—სავსე ენერგიით. იგი გადაიკრავს მონოლოლთა სახის იერს, ქალები იყვნენ ჩვეულებრივნი — რუსეთის მასის მიხედვით: თვალეზი მოცისფრო და თმები მწიფე პურისფერი. ყველა უბრალო და სადა სიანს, მემანქანე საუბრობს ახალგაზრდა ინჟინერთან. ისმის სიტყვები: „ამერიკული სისტემა... ორთქლის ქვაბი... რეგულატორი... ჩვენი ბრიგადა... მე შევიტანე პროექტი“... მათი საუბრის საგანია: მატარებლის მიმოსვლისათვის მეტი დადებითი შედეგების მიღება და ნაკლები ხარჯის გაღება. შემდეგ საუბარი ჩამოვარდა თანამედროვე ტექნიკაზე, რაშიაც თვალსაჩინო იყო ცოდნა, ინტერესი და სიყვარული საქმისადმი.

მუშა-მემანქანის წინ ზის მისი ცოლი, წითელ თავსაფრით. მასთან საუბრობს მეზღვაური ვლადიმირი. იგი უყვება ოენინგრადის ქარხნის მუშა-ქალს თავის თავგადასავალს, ბავშობიდანვე უყვარდა ვლადიმირს ზღვა, ნავთსადგურზე უცხოელთა გემების და მეზღვაურთა გაბედულ სახივების ცქერა, მათი მუშტი და კრივი... მეზღვაურთა შალვრების ზღვასავით ფართო ტოტებს მოჰქონდათ ტავერნების, ხიზალალისა, აყვავებულ ქვიშების და იამატოს ფერადი ქვიშის სურნელი... ბავშობიდანვე ჰხატავდა ვლადიმირი გემების, კრეისერების მოდელებს და მექანიზმს, შემდეგ, თანდათან ისე შეისწავლა და ისეთის სიცხადით ჰქონდა წარმოდგენილი გემის აღნაგობა, რომ შეეძლო დაეხატა იგი ვერტიკალურ და ჰო-

რიზონტალურ ხაზზე განკვეთილად. ჰხატავდა ყვილგან: სახლში და სკოლაშიც, რისთვისაც არა ერთხელ მიუღია „ბრძენ პედაგოგისაგან“ სასჯელი. ვლადიმირს ავონდება ბავშობა, სკოლა. დიდი დასვენება. მაგიდაზე გაუშლია რვეული და შიგ ხატავს თავის შეყვარებულ გემს და კრეისერს. ირგვლივ ამხანაგები დაჰხვევია და ვლადიმირი აცნობს მათ გემის ნაწილების სახელწოდებას და დანიშნულებას. როდესაც ვლადიმირი იწყებს სამანქანო განყოფილების ახსნა-განმარტებას, მოწაფეები ირონიულ ღიმილით შორდებიან და ამბობენ: „მუდამ ერთსა და იმავეს ხატავს!“ ხოლო გერმანელი ერთი მოწაფე, კარლ ჰამერი გულმოდგინეთ დასჩერება ვლადიმირის რვეულს და ყოველი ხაზის მოსმისას, ნიშნად თანამშრომლობისა და თანაგრძნობისაც, გამოწვდილ ენას ატრიალებს. ქინავს კარლ ჰამერი და შის ნესტოებიდან მონაბერი სუნთქვა ფშვინავს და უსტვენს ვლადიმირის ყურის ნიჟარაში, როგორც დახატულ გემის საყვირი, ვლადიმირი თავს განზე გასწევს და ღიმილით ამოხედავს გერმანელ ყმაწვილს. „გუტ, გუტ!“—ამხნევებს კარლი. შემდეგ ვლადიმირი და კარლი გახდნენ მეზღვაური. ყოფილან შორს ნაოსნობაში, უნახავთ ოკეანები და უცხო ქვეყნები—სინგაპური და ინდოეთი... ესლა ვლადიმირი ბალტიის ფლორის კრეისერზე მსახურებს შეთაურად.

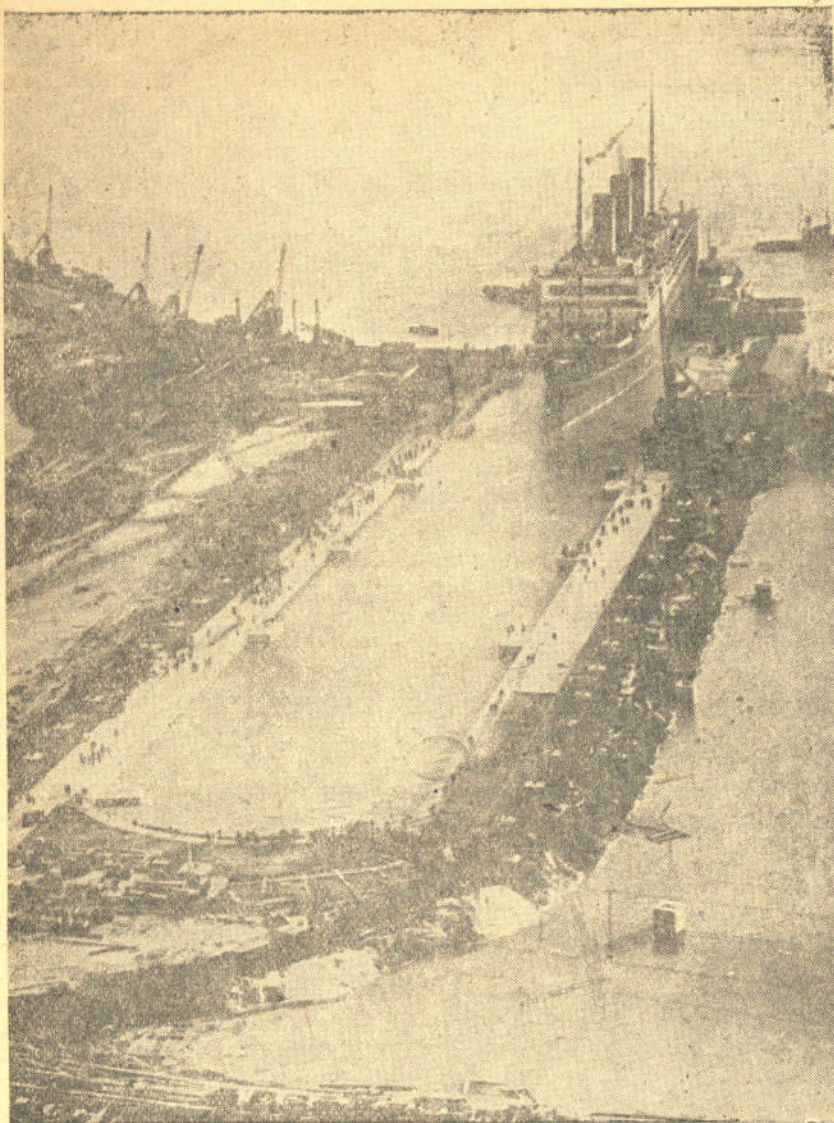
კრეისერის უზარმაზარი ფრონტონი, რომელიც ათასამდე კაცს იტევს, ტორტმანებს ბალტიის ზღვაში ფოლადის ჯავშანით გარემოცული და შორს გაწვდილი მისი ზარბაზნების ლულები მზად არიან საბჭოთა ქვეყანაზე მომხდურთა შესახედრად. ხანდახან მეზღვაურები დაიწყებენ გემზე ჭიანჭველებით ფუსფუს, მაგრამ უმთავრესად ისინი ჯავშნოსნის ზვრელების შიგნი თიმალებიან და მაშინ, სუსხიან ზამთრის სასტიკ ყინვების დროსაც კი ოფლში იწურებიან. ქინავს მანქანა, აღუღებული ქვაბი. ორთქლი ცვარცვარად სწევთავს ჭერიდან და ვლადიმერი, პერანგის ამარა, ტომრით სწმენდს და ამრობს კაიუტის შიგნით დამდგარ წყალს. მეზღვაურები ხშირად თვეობით ვერ ნახულობენ ხმელეთს, ქალაქს, ნათესავებს, ქალს

რამოდენიმე დღით ამ საათით მძლეუთზე ჩამოსული მეზღვაურები ცდილობს ეთებოთ ქვეყნის ნესტოს ყველა ის სიტუაცია და ნეტარება, რომელიც კი გააჩნია სანაპირო ქალაქს.

ვლადიმირი ჰგავს სტიქიონთან, ზღაპრულ ბრძოლაში გამობრძკილილს, მუდამ საშიშროების წინაშე მდგომსა და თავგანწირულ ხალხთა შვილს, მუდმივ მეზღვაურთ, რომელთა გემების საყვირები ბლავიან გიბრალტარში, მადაგასკართან... ვლადიმირის სახე გარუჯულია მზისგან. კისრის ძარღვები დაზიდულ და დაგრებილ თოკივით ასვლია. ნესტოები თითქოს გათხრილი გვირაბი. ყბის ძვლები — ზღვაში გაწვდილი კუნძულების ხრიკი. იმათ ამოქექებს წყლისფერი, მჭრელი თვალები, თვალეზი (ცივი და ფოლადივით მაგარი, აღმსივით ბასრი. ისინი ყოველთვის გასტეხენ მოპირდაპირეს. ასეთი თვალეზის მჭონე მეზღვაურებმა დაამხვეს მეფის ტახტი, გადაიტანეს ოქტომბრის რევოლუცია.

შავი ზღვის იქით — ცის დასავლეთით იღბა ზანდარი. იგი ანათებდა ვაგონში მსხდომ მეზღვაურებს. მათი სახეები შეიღება წითელი ფერით. ახლა ყველა უცქერდა ზღვას და წამიერ სიჩუმეში მუშათა დაღუპებულ სახეებიდან თითქოს გაისმა შორეული სიმღერა, სიმღერა ახალი! თითქოს მუშათა დაძაბულ ცქერაში გადიოდნენ მანქანათა ძელები, ბორბლები და ღვედები ჩქარი ტრიალით. თითქოს მუშები ყურს უგდებდნენ დაზგებისა და მანქანების გრიალს. თითქოს ისინი უცქერდნენ მაღლა აწვდილ ბოლსადენების ტყესა და ქარხნებს. თითქოს უჩანდათ უზარმაზარი ტრანსპორტერები, მთაში გათხრილი მაღაროები და გვირაბები განათებული ელექტრონის ქსელით, რომელშიაც შედიან მატარებლები...

მატარებელი მიჰქროდა თავგამოდებით. ვაგონში ისხდნენ მუშები, ინჟინერები, მეზღვაურები და სამხედრო პირები. ისინი საუბრობდნენ თანამედროვე ტექნიკის მიღწევებზე, შრომი ნაყოფიერებაზე და პოლიტიკაზე... ყოველ მოსაზრებას ისინი ასაბუთებდნენ ლენინისა და სტალინის სიტყვით. ისინი იყვნენ რუსეთიდან — ოქტომბრის რევოლუციის შვილები, ახალი ადამიანები.

ახალი ნავთსადგურის მუშაობა იზნლისში

საუბრეში ახლო წარსულში დამთავრდა მსოფლიოში უდიდესი ნავთსადგურის მშენებლობა, რომელსაც შეუძლია დაიტოს უდიდესი გემები.
სურათზე: 25.500 წყალწყვის გიგანტური გემი „მეფესტი“ შედის ახალ ნავთსადგურში.

სამეგრელოში

შუბლ დაჩეხილი შიგნითადაა
ურთას მოლურჯო დაფნარი

ჩრდილავს.

კავკასიონზე ოდნავ მოშავო, —

—თეთრი ღრუბლები

გადმოწოლილან.

შრილებს ყანა აბრეშუმით;

შელურჯულია ენგურის პირი;

ნაპირს ტალღები უვლის მსუბილოთ,

კლდეზე ნახეთქი ჩაღლები ყვირის...

გავსცქერი გზას და თვალი ვერ

იქერს,

მიდორს ვეება აუღმერდ

გადაშლილს.

მხრებ აჩეხილი სდგანან ფიჭვები,

ვით იალქნები მღელვარე ქარში.

ნარაზენს ხედვა ველარ მოკეცავს,

დღესნარაზენი სულ სხვას მიამბობს!

ვხედავ ძაღლონე გაგიორკეცდა,

ტყეში გაზრდილო ადამიანო!..

იქ სადაც მიწას ანწლი ფარავდა,

იყო ჭაობის ნელი დინება;

ჭაობებიდან კოლოს ქარავანს,

უხვად მოქონდა სოფლად ციება,—

—დღეს ბაღებია თვალის წარმტაცი,

ხეებს ნაყოფი გუნდებად აწევს.

მზე სხივებს დაყრის კორდზე აღმა-

ცრივ

და ცელქი სიო ალვის ხეცს არხევს.

ალ. საჯანია.

„ჩვენი ძველის ქალიშვილები“

საქართველოს მუშა-ახალგაზრდობის თეატრი

მატრის რიცხვებში ქუთაისის თეატრალუ
რმა ნაყურებზე ნახეს საქართველოს მუ
შა-ახალგაზრდობის თეატრის („ტრამის“)
მორიგი საჩვენებელი სპექტაკლი „ჩვენი
ქალიშვილები“.

პიესის ავტორი ნ. მიკიტენკო უკვე საკ-
მაოდ ცნობილია ჩვენი პროლეტარული
ლიტერატურის მასიური მკითხველისათვის.
„ჩვენი ქალიშვილები“ კომკავ-
შირული ბრძოლის და ჯანსაღი ცხოვრების
რომანტიკაა. აქ რეალისტური ხერხებით მო-
ცემულია „ჩვენი ქალიშვილის ბუნებრივი დამკ-
ვრელები, კომკავშირის მაქანელები“ ახა-
ლი ადამიანები, რომლებიც ბოლშევიკური
ტემპებით და შეერთებული ინტელიგენ-
ციის დამთავრებისათვის, მისი საბოლოო გა-
მარჯვებისათვის „ახალი ყოფაცხოვრებისა-
თვის, ამ მებრძოლ ათასეულებს არ ეშე-
ნათ არავითარი სიძნელის არც იოვად კო-
ლექტიურ და არც კერძო ინდივიდუალურ

ცხოვრების მშენებლობაში. პიესაში ხაზგას-
მუდია დადებითი ხასიათის მქონე ინტელ-
გენცის, მისი ცრლის ნეოლანას და გიზოს
მოქმედებათა მთელი სისტემა.

პიესას გადმოცემებით, ბევრი რამ მოუგია,
რუსულ ტექსტთან შედარებით. სპექტაკ-
ლის გაფორმებაშიც ძირითადად დაძლეუ-
ლია ტრამის შემოქმედებითი მეთოდის ძვე-
ლები (სქემატიზაციის) შეცდომები. თუ-
მცა ნოვაცილი ამ მხრივ მტრის გაკეთება
საქირო. აქაც თავისი გამოხატულება პოე-
ზიკური ფორმისა და უმზნო ესთეტიკის
უხეირო გამოვლენება. (წვიმა, სარკე, სც-
ნა კაწხალზე), მაგრამ ტრამი ამ სპექტაკ-
ლის წილიანად გამოვიდა პრიმიტიულო-
ბის, სქემატიზაციის და ფორმალისმის წი-
ხადმდე, რომელიც ესოდენ ქარბით იყო
მის წინანდელი პრაქტიკაში.

პიესაში არის ზოგიერთი გაქიანურებუ-
ლი დიალოგები, რომლებსაც მოქმედების
კვანძთან არც იდებურად და არც მხატვრუ-

ლად არა აქვთ კავშირი. აქვე უნდა ითქვას
მასიური პასუხების, სიმღერის (მე-2 მოქმ.)
და ზურთის თამაშის სცენაზე შეუცვლე-
ლად გადატანის შესახებ. ხაზგასმით უნდა
აღინიშნოს, რომ საწარმოო ცხოვრება და
პარტიის მეთაური როლი კომკავშირზე
სპექტაკლში უკანა რიგზეა გადაყვანილი.

ეს სპექტაკლი ტრამის მორიგი წინსვლის
მაჩვენებელია, მაგრამ წარმატებებმა თავ-
ბრუნებულმა არ უნდა გამოიწვიონ. ტრამის
მუშაობა საჭიროებს მიღწევით და ნაკლთა
აშკარა მხილებას, კონკრეტული გზების
ჩვენებას, სოციალისტური თეატრის „შეკ-
ნისათვის, მხატვრულ-შემოქმედებითი მე-
თოდის რეალიზების დაუფლებას.

მიღწეულ წარმატებათა განმტკიცებით
ტრამის მომავალში კიდევ მეტად გააღრმა-
ვებს და გააძლიერებს თავის
ბრძოლას ჯანსაღი კომკავშირული-გმირუ-
ლი ეპოპეისათვის.

3. ხმალაძე.

ვინ არ იცის ამ კურორტის სასწაულო მოქმედება, მაგრამ ბევრმა არ იცის მისი წარმოშობის ისტორია. ეს ისტორია ჯერ არ დაწერილა. ლიტერატურამ არ იცის, ვინ მიაქცია პირველად წყალტუბოს წყლებს ყურადღება. უდაოა ერთი: წყალტუბოს თბილი წყლის აღმოჩენა შორეულ წარსულ უნდა ეკუთვნოდეს.

შრავალი ლეგენდა შექმნილი წყალტუბოს ირგვლივ, მაგრამ მათ შორის ერთი ყველაზე ახლოა სინამდვილესთან. ძველთაგანვე წყალტუბოს მიდამოები ზამთრის საძოვრებს წარმოადგენდა. აქეთ ჯოგს ერეკებოდნენ მეგრული მწყემსები. ერთ საბრალო მწყემსს მუდამ ქარში, წვიმაში და თოვლში ზატიალისაგან მუხლები ჰქონდა მოსხლეტილი. ძელებში და რბილში გამდგარმა ქარებმა მას თითქმის წაართვეს მოძრაობის უნარი. იტანჯებოდა საბრალო მწყემსი, ბატონის ჯოგს ერთგულად ვეღარ სდარაჯობდა.

ერთხელ ცხვრის ფარა მთის კალთებიდან დაეშვა ქვევით, დაბლობისაკენ. მწყემსიც ვაივავლანით თან გამოჰყვა. ქაობში მან აორთქლებული ნაკადი შენიშნა. მიუახლოვდა და გაშინჯა. წყალი თბილი აღმოჩნდა. ტკივილებისაგან შეწუხებულმა მწყემსმა ფეხები წყალს შეუშვირა—ეგებ სიამე ვიგრძნოვო. ასე გრძელდებოდა რამოდენიმე დღეს. წყალმა საწ-

ყალ მწყემსს მართლაც დაუბა ტკივილები. ბოლოს ის სავსებით განიკურნა.

სასწაულო მოქმედი წყლის ამბავი მთელ კოლხეთს მოეფინა. ხალხმა მას წყალტუბო უწოდა, რაც მეგრულად თბილ წყალს ნიშნავს. წყალტუბოს წარმოშობას სიტყვა „წყალტუბოდან“ ხსნიან, რაც ადგილობრივი გამოთქმით „ტუბო წყალს“, დაქაობებულ წყალს ეწოდება.

წყალტუბოს ისტორია რევოლუციის წინა პერიოდიდან იწყება, როდესაც ამ წყლებს პატრონებად მოველინენ აზნაური იოსელიანები, კინწურაშვილები და შეძლებული გლეხი აფხაძეები.

ვინ არ იცნობდა წყალტუბოსა და ქუთაისში „მოსე მწერალს“—გიორგი იოსელიანს, არაჩვეულებრივი სიმალლის და მოყვანილობის კაცს. ამ გაქნილმა აზნაურმა ტბილი სიტყვით, მოტყუებით და მუქარით, ხელში ჩაიგდო მთელი წყალტუბო და სიმდიდრის წყაროდ აქცია იგი. იჯდა გიორგი იოსელიანი თბილი წყლის აუზთან და თითო შაურად ჰყიდდა წყალში ჩასვლის უფლებას.

შაურიანებით იოსელიანმა ქონება დააგროვა, წყალტუბო კი ისევ პრიმიტიულ აუზებად რჩება.

თებერვლის რევოლუცია იოსელიანს არ უგზავნიდა. წყალტუბოს კვლავ ათასები შემოქონდა თავისი

პატრონისათვის. რევმატიზმით ხელფეხ გაკავებული გლეხები კი ისევ ტალახთან აუზებში ეძებდნენ ხსნას.

ოქტომბრის გრივალმა შორს გადაისროლა იოსელიანის წყალტუბოდან. წყალტუბოს წყლებს მუშურ-გლეხური მთავრობა დაეპატრონა და დაიწყო ზრუნვა კურორტის კეთილმოწყობაზე.

წამალი იმავე დროს საწამლავიცაა, თუ მას ზედმეტი რაოდენობით ვიხმართ, წყალტუბოს მთელი სასწაულ მოქმედება იმით აიხსნება, რომ ამ წყალში ბუნების მიერ მოცემულია ერთი ნივთიერების ისეთი დოზა, რაც სასარგებლოა ადამიანისათვის. ეს ნივთიერება სხვა დროს ანგრევს ადამიანის ორგანიზმს. მისი სახელია რადიუმი.

რადიუმი გასული საუკუნის დამლევს აღმოაჩინეს ფრანგმა მეცნიერებმა, —ცოლქმარმა კიურიმ. მათ რადი მიიღეს ურანის მადნიდან. რადის ახასიათებს სხვადასხვა სნეულებათა განკურვნის თვისება. ეს სრულიად შემთხვევით გამოაშკარავდა.

გამოჩენილმა ფიზიკოსმა ბეკერელმა, რომელმაც კიურიზე ადრე მიაქცია ყურადღება ურანის მადნის განსაკუთრებულ სხივებს, მაგრამ ვერ შესძლო ამ მადნიდან ახალი ნივთიერების მიღება, რადის აღმოჩენის შემდეგ განიზრახა მოხსენების გაკეთება ლონდონში და თან წაიღო ჯიბით შუშის ყუთი რადიუმის მარილით. ლონდონში ჩასვლისას მას ტანზე აღმოაჩნდა იარა, რომელიც ზომით ჯა ჩდებარეობით სავსებით შეეფერებოდა შუშის ყუთს რადიუმით.

აშკარა შეიქნა, რომ რადიუმი განმანდგურებლად მოქმედობს ორგანიზმზე. ბეკერელის გადასვლას პარიზიდან ლონდონში ექვსი საათი და სჭირდა, იარის მორჩენას კი რამდენიმე თვე მოუწია. შემდეგ პიერ კიურიმ შეგნებულად გაიმეორა ეს ცდა. მან სხეულზე დაიდო რადი 10 საათის განმავლობაში და უფრო დიდი იარა მიიღო. აქედან იწყება რადიუმის გამოყენება ავთვისებიან ზო-რტმეტების დასაშლელად (კიბო, სარკომა).

რადი ანადგურებს ადამიანის ორგანიზმს, მაგრამ განსაზღვრული დოზით იგი უეზარი საშუალებაა მთელ რიგ სნეულებათა განსაკურნავად. აი ეს რადიუმი მოიპოვება წყალტუბოს წყალში და აქედან წარმოსდგება მისი სასწაულო მოქმედება (ფიქრობენ, რომ წყალტუბოს წყლის სამკურნალო თვისება შესდგება სხვა ელემენტებისაგანაც, რომელთა შორის რა-

არქეოლოგიური კოლექციის გამოფენა

საქართველოს მუზეუმმა გაშალა მუშაობა თავისი არქეოლოგიური კოლექციის გამოფენის ირგვლივ, რაც თვალსაჩინოდ გვჩვენებს კლასობრივი საზოგადოების წარმოშობის აკადემიკოსში. გამოფენა შესდგება თემობადიდ არსებულ კომუნისა და თელურ კომუნის განყოფილებისაგან. გამოფენა ყველა ექსპონატები შედგენილი იქნება ნამდვილი ნივთებისაგან, რომლებიც აღმოჩნდნენ აკადემიკოსში გათხრების დროს დაწყებული ბაიორენას (მცხეთა 1872 წ.) და გათავებულს უახლესი გათხრებით. გამოფენა გაიხსნება უახლოეს ხანში.

სურათზე (არქეოლოგიურ კოლექციის ახალი ექსპონატები და მანეთიანები. ექსპონატთა შორის არის საქართველოში აღმოჩენილი ბრინჯაოს სამკაულები, ქვის ნაჯახები და თავის ქალას მკვერები, რომლებიც ეკუთვნის თემობადიდის წინა პერიოდს.

ფოტო: ზედაშვილი.

დიუმს მთავარი ადგილი უჭირავს). წყალტუბოს დაღუპვის გზაზე დამდგარი მრავალი სიცოცხლე გადაურჩენია, ბევრი კუტისთვის დაუბრუნებია მოძრაობის უნარი.

16.000 ავადმყოფმა გაიარა წყალტუბოში მიმდინარე წლის იანვრიდან ნოემბრამდე. ყველამ შეება იკრძო. წყალტუბო მშრომელთა ჯანმრთელობის ნამდვილ სამკურნალო გადაიქცა. იქ, სადაც იოსელიანების დროს მხოლოდ ორი აბანო იყო, რომელთაგან ერთი გობერნატორისათვის, ხოლო მეორე ეპისკოპოსისათვის იყო მიჩნეული, ეხლა ხუთი აბანოა. შენდება და გასაფხულიდან ამოშვდება ახალი დიდი აბანო, გადაკეთებული და გაფართოებული იქნება № 2 აბანოს შენობა.

წყალტუბოს ღირეჟიის უღაო მიღწევას წარმოადგენს № 1 აბანოს გაფართოვება-გადაკეთება. ეს აბანო ხალხში ცნობილია „დიდი აბანოს“ სახელწოდებით. ის მართლაც დიდია. თითო აუზი იტევს ასამდე კაცს. აბანოს ძველი შენობა ერთობ მოუხერხებელი იყო. არ იყო ავადმყოფთა მოსაცდელი ოთახი. ქალი და კაცი ბუზივით ირეოდა კარებთან, ყოველ შესვლაზე ჩხუბი და უსიამოვნება იყო.

ეხლა № 1 აბანო სულ სხვაგვარად გამოიყურება. მოწყობილია ფართო მოსაცდელი ოთახები ქალებისა და კაცებისათვის ცალ-ცალკე, სადაც ავადმყოფს მისი რიგის მოსვლამდე საშუალება აქვს ჟურნალ-გაზეთების კითხვაში გაატაროს დროს.

ავადმყოფი მოსაცდელ ოთახიდან შედის გასახდელ ოთახში, აქედან გაივლის „დუშს“. და გასუფთავებული ჩადის აუზში. გასახდელი ოთახის გვირგვინით მოთავსებულია მოსასვენებელი ოთახი, სადაც აუზიდან ამოსულ მძიმე ავადმყოფისათვის დადგმულია რბილი ტახტები.

აშენდა № 1 სანატორიუმი, № 1 აბანოს ახალი შენობა, სამკურნალო კომისიის დასასვენებელი სახლი, პოლიკლინიკა, რენტგენის კაბინეტით, კლუბი, საპარიკმახეროს შენობა და ბინები თანამშრომლებისათვის.

ავადმყოფთა კვების გასაუმჯობესებლად კურორტს აქვს მეღორეობის ფერმა 170 ლორით, მექათმეობის მეურნეობა 500-დე ქათმით, მეფუტკრეობა 35 სკით და ბოსტანი 7 ჰექტარზე, სადაც ითვისება ყოველგვარი ბოსტნეული და საუცხოვოდაც ხარობს. აგებულია აგრეთვე ყვავილნარები, სადაც ზრდიან ყვავილებს და ცდებს აწარმოებენ სხვადასხვა

კულტურულ ომინარეებზე მათი ადგილობრივ ჰავასთან შეგუების მიზნით.

კურორტს გადაეცა მალაქის მეცხოველეობის ფერმა 70 ძროხა-ფურამეჩით და 100 ლორით. ეს მეურნეობა დიდ სამსახურს გაუწევს კურორტს და გაანთავისუფლებს მას კერძო ბაზარზე დამოკიდებულებისაგან ზოგიერთი პროდუქტების შეძენის დარგში.

წყალტუბოს ერთი დიდი თანდაყოლილი ნაკლი აქვს. ეს არის მდინარე წყალტუბო, რომელიც გვერდით ჩაუდის სამკურნალო წყლებს და ადიდების დროს აბანოებში შედის. ამის გამო აბანოებით სარგებლობა წვიმიან დღეს შეუძლებელია. კურორტის კეთილმოწყობა არ მოხერხდება, ვიდრე ეს მდინარე გადაგდებული არ იქნება ახალ კალაპოტში.

შემოდგომის ნესტიან დღეში, როდესაც მზის ღიმილი აღარ ათბობს მიდამოს და ცას სახე ჩამოსტირის, წყალტუბოს მიწას ოხშივარი ასდის. აქა-იქ მიწიდან სქელი ბოლი მიიშრება, თითქოს ცეცხლი გაუჩაღებიათ. ეს მიწიდან მოჩუხჩუხე თბილი წყლის ორთქლია. წყალტუბოს მიდამოები დასერილია სამკურნალო წყლის ნაკადებით. აღრიცხულია 300-დე წყარო. წყალი უხვად ამოდის მიწიდან და რადგანაც გამოყენებას ვერ პოულობს, იღვრება და აქაობიანებს იქაურობას: ერთერთი ასეთი წყაროს დებეტი 350.000 ვედროს აღწევს დღელამეში. ამოდენა ძვირფასი წყალი უსარგებლოდ იკარგება.

წყალტუბოს წყალში ყველაზე ძვირფასია მისი რადიქტივობა. იმ წყლებიდან, რომლებიც ამჟამად ხმა-

რებაშია, მაქსიმალური რადიქტივობა აღწევს 19 ერთეულს (ნაგალი № 3). ამავე დროს ამ ნაკადის გვერდით, მისგან რამდენიმე ნაბიჯზე მოიპოვება წყარო, რომლის რადიქტივობა 92 ერთეულს შეადგენს. ეს წყარო გამოუყენებელია.

აქედან წარმოსდგება უდიდესი ამოცანები წყალტუბოს წყლების გამოყენების დარგში. მთელი ამ სიმდიდრის ათვისება ათეულ წლებს პოითხოვს. კურორტის განვითარების გენერალური გეგმა 30 წლით განისაზღვრება. 1934 წელში განზრახულია მშენებლობაში მყოფ № 7 აბანოს დამთავრება (ამ აბანოს აბანოები მოგებული იქნება ადგილობრივი მარმარილოთი), პარკში აბანოებთან მისასვლელი გზების გუდრონიზაცია, კურორტის აბლომელი ზონის გამწვანება და მისი სანატორიუმის მშენებლობის დაწყება: ამ სანატორიუმში იწარმოებს სისტემატიური მეცნიერული დაცვირება მძიმე ავადმყოფებზე და წყალტუბოს წყლების მოქმედების დაწვრილებით შესწავლა.

ასეთია წყალტუბოს დღევანდელი და ხვალისდელი სახე. იოსელიანების დროინდელი პრიმიტიული აუზი-ორმოები და ფიცრულები ადგილს უთმობს სამკურნალო მეცნიერების მოთხოვნათა მიხედვით მოწყობილ აბანოებს და კოხტა შენობებს. წყალტუბოს სახეცვლილება სწრაფი ტემპით მიდის. რამდენიმე წელი კიდევ და წყალტუბო გაზდება ნამდვილ სოციალისტურ კურორტად, რომელიც მიიღებს და განკურნავს ავადმყოფებს არა მარტო საქართველოდან და ამიერ-კავკასიიდან, არამედ დიდი საბჭოთა კავშირის ყველა კუთხიდან...

ბფილისი, მხატვ. ა. მრავლიშვილისა და ირ. ბოზაძის სურათების გამოფენა

ხურათზე; მხატვ. მრავლიშვილის სურათების გამოფენის კუთხე.

ქედნება ბავშვებს

ვანო: — მაშაჩემო, ეინ გააკეთა ვგ გზა?
მაშა: — გრაფ პეტრე ანდრას-ძე კლე-
(საუბარი გაგონში) ინმისელმა, ჩემო საყვარელო.

გვას დიდებული შემოდგამა, ჯანმრთელი,
უხვი,
სალი ჰაერი ძალას ბადებს, გალალბული,
ცივსა მდინარეს გადაკვრია ყინული
რუხი,
შაქრისა მსგავსი, ჯერ ნაცლებად
გამაგრებული.
ტყისა მახლობლად, როგორც ფაფუკი,
ჩბილ სარცელში,
გამოძინება შეიძლება... სივრცეა მშვიდი,
ფოთლები ჯერაც უტყნობია და თან
ყვითელი
და ისე მოსჩანს, ვით ნაქარგი ხალიჩა
დიდი.
დგას დიდებული შემოდგომა... და ყინავს
ლამით,
დღე ნათელია, წყნარი, ბუნებას სურავს
სიხარულის
წამოსასხამი... და მეფობს დარი!
მიდამო შეენის მთვარის სხივთა
გაბრწყინვალებით
და ყველაფერში მე ცნობილობ ჩემს
მამულს — რუსეთს,
რკინის რელსებზე მივისწრაფი მე
გამაღლებით,
და ვფიქრობ — ფიქრებს!
— „ყეთილო მაშა, რისთვისა გყავს
ტყვიანი ვანო
კარჩაყტილი, უფიცი მეტად,
ნება მომეცი გაბრწყინებულს მე ამ
სალამოს
მას გაუშხილო ვგ რკინისგზა ვინ
გაკეთა:
ეს საქმე, ვანო, მძიმე იყო, და თანაც
ძნელი,
მას ვერ შესძლებდა ერთი მშრომელი!
ქვეყნად არს მეფე — შიმშილია მისი
სახელი
იგი გულქვაა და უღმობელი!
ის მართავს ჯარებს, და აგრეთვე
განაგებს გემებს,
ადამიანებს აკავშირებს დიდორს
ჯგუფებად,
სახნის დაჰყვება, მხარში უდგას და
უფულება
მჭოველო, ქვისმთლებს!
იმან მორეკა აქ ურიცხვი მშრომელთა
ჯარი,
ამ უნაყოფო, ყრუ ხეების
გაოდასაქნელად,
მათ გააჩაღეს შეუდრეკი ბრძოლა
მედგარი,
ბეგრ მათგანის მზეც სამუდამოდ აქ
ჩაესვენა!
სწორია ეს გზა, მოზენიული ხრეშით და
ქვეებით,
მაგარ ბურჯებზე დაქედილი რელსები
რკინის,
ირგვლივ ავლია მას ხეაგები რუსული
ძვლების,
შენ არც კი იცი რამდენია, ვანო, ისინი!..
ჩუ, საყვედურის ხმა გაისმა
განრისხებული,
თან კბილთა ღრჭენა და ხმაური
თავდავიწყებით,
ყინვის სარკვეზე აიშალა დიდი
კრებული —
უბედურ მეკდრების!
გზის პირად რბიან, ზან უელიან წრეს
გამაღლებით

— გესმის სიმღერა?
„ამ დიად ლამეს — განათებულს
მთვარის ალებით
ჩვენ ნაშრომის გვახარებს ცეკრა!
ჩვენ წელს ვიწყებდით, გამუდმებით,
ყინვაში, ქარში,
ქედი მოხრილი შრომით გვქონდა ჩვენ
საციოდავად,
ვებრძოდით შიმშილს და ცხოვრობდით
მიწურ ქონებაში,
ვიყინებოდით, უტყნობით ვხდებოდით
ავად!
„გვძარცვავდენ ურცხვად უნამუსო
ათისთავეები,
დამწეულთ გვეცემდენ გამგებები,
გეტუქსავდენ წყრომით,
ღეთისა მშოსანნი ჩვენ ვითმენდით
დახრილ თავებით —
ჩვენ, უწყინარი შეილები შრომის!..
„გახრწნას გვიქადის დღეს ეს მიწა
საზარი, შავი,
ჩვენ შრომის ნაყოფს დღეს თქვენ
იმკით და გიხარიათ.
უბედურ მსხვერპლთა თუ გვიგონებთ
შინც ნეტავი,
თუ დაგვივიწყეთ დიდი ხანია“
— ნუ შეგაშინებს მათი მღერა ველური
დიდად,
რომელიც მოაქვს დედა ვოლგას და სხვა
მდინარეს,
ამ ცეცხრთელა სახელმწიფოს სხვადასხვა
მხრიდან.
ეს შენი მოძმე გლეხებია, ცრემლით
მეშინარი.
სირცხვილი არის სიმზაღე და დაფარვა
თავის,
შენ ხომ პატარა აღარა ხარ, ავსილო
ჯანო!
ხედავ თუ არა, ეგერ რომ სდგას ის
საციოდავი,
ციებით მქნარი რუსი გლეხი, მაღალი
ტანით.
თვალზე ჩამჭარალსა ტურები აქვს
უსისხლო, მკრთალი,
გამხმარ ხელებზე წყალულებისა ატყვია
დალი,
გასიებია წყალში დგომით მას მთელი
ტანი.
თმა გაძინთვია, აღარა აქვს კუნთები
სალი!
თხრიდა ორმოებს, ხელში ეპყრა სასტიკი
ბარი,
ამგვარ შრომაში გაატარა სიცოცხლე
მთელი.
დიდი წვალებით, გაჭირვებით აქვს
მონადგარი
მას, ჩემო ვანო, საარსებო პურის ნაჭერი!
კვლავ მოხრილი აქვს უშნო ზურგი ის
კუზინი,
დადუმებულია პირუტყვივით, ჩლუნგი
გონებით,
გაყინულ მიწას ლაფათქით სჭრის,
შავი დღიანი,
დღეებს ატარებს მწარ დაღონებით,
პატივისცემა გლეხებისა მარად
გახსოვდეს,
დალოცო უნდა გლეხის შრომა,
ზარჩიანი,
ვისწავლოთ შრომა, არ ეუმუტოლოთ
მას არასოდეს,
შრომისთვის იშვია ადამიანი.

შორს, სამშობლოსათვის სიმზაღე და
დაძაბუნება,
მაგარი არის რუსი ხალხი, ამტანი დიდად,
მან გააკეთა ეს რკინისგზა, ეს სადგურები,
ყველას აიტანს, რასაც ღმერთი არგუნებს
ტვირთად!
დიან, აიტანს ყოველივეს, და ღია
მკერდით,
გზას გაიკაფავს მომავლისკენ ნათელს
და დიადს,
მაგრამ ამ დღეებს მე და შენ კი ვერ
მოვესწრებით
და ეს მაღონებს, ჩემო ვანო, გულს
მიკლავს დიდად“.
ამ დროს უტყრად მატარებლის ცაისა
სტვენა,
და მყისვე სადღაც გაიფანტა მეკდრებისა
ჯარი.
— იცი, მამილო, წუხელ ღამით ძილში
მეჩვენა
გლეხების ფროვა, ნაშვირი სამშობლო
მხარის.
რუსეთის ხალხის ყველა ჯიშის
წინამძღოლები
გამომეცხადენ — და უტყნობმა
წარმოსთქვა წყნარად:
— „ეს გლეხებია ამ რკინისგზის
ამშენებლები“.
გადიხარხარა ღენერალმა აქ
დამცინავად.
— „მე ამ ხანებში გავიცანი თვით
ვატიკანი,
კოლიზიშიც ვავატარე დღეები ბევრი,
ვინაშიც ვიყავ, ვინახულე წმინდა სტეფანე,
და როგორ ფიქრობთ ხალხმა შექმნა ვგ
ყველაფერი?
„გთხოვთ მაპატიოთ ეს ღაცინვა მე
კადნიერი,
მაგრამ მსჯელობა უაზრო გაქეთ,
უნდით მეტად.
იქნებ ქანდაკი თვით აპოლონ
ბელვედერელის
თქვენთვის არც კი ღირს ჭოთის
ნატუნად...
„აბა რა შექმნა თქვენმა ხალხმა, გარდა
აბანოს,
გაანადგურა კი ნამდვილი მან
ხელოვნება.
თქვენთვის არ ვაზნობ, მსურს ისმინოს
მარტოდენ ვანომ“.
და გენერალი არ აძლევდა სხვას
სიტყვის ნებას.
— „თქვენი სლოვენი, ანგლო-საქსი
და გერმანელი,
მზგრეველებია, მშენებლები კი —
არასოდეს.
ბარბაროსები, ველურ ლოთთა გროვა
შაგნელი...
ყოველივე ეს საჭიროა ვანომ იტოდეს.
ბავშვისა გულის აღმშფოთება ცოდვია
დიდი,
შავ სურათებით მის გონებას რისთვის
აზნელებთ?
სინათლის სხივით გააბრწყინეთ გონება
მისი
ნათელი რამე იმას აჩვენეთ“.
— 4 —
— „დიან, ვაჩვენებთ.
მისმინე, ვანო, სახიფათო ეს საქმე
ანელი,

ჩ. ა. შ. შ. პრეზიდენტი ფრანკლინ რუზველტი (მარჯვნივ) სამხრეთში გამგზავრების წინ ესალმება ელიამ ბულიტს, რომელიც დანიშნულია ჩ. ა. შ. შტატების ელჩად საბჭოთა კავშირში.

ჩ. ა. შ. შ. პრეზიდენტი ფრანკლინ რუზველტი (მარჯვნივ) სამხრეთში გამგზავრების წინ ესალმება ელიამ ბულიტს, რომელიც დანიშნულია ჩ. ა. შ. შტატების ელჩად საბჭოთა კავშირში.

—

ხლი, სულიერი გაჩანაგება, ზნეობრივი სიკვდილი.

არა, უკან დაბრუნება არ მოხდება არასოდეს.

მინე ორივე ხელებით არის ჩაბოჭილი ახალი ცხოვრების ახალ წესმართებას, ის ფანტიკოსის რწმენით და ფართოდ გახედილი, სასიამოვნო თვლებით ჩაჰყიდება ამ უცნობს, მაგრამ ფერადოვან ოცნებით გაშუქებულ მომავალს, და ეხლა მან იცის მხოლოდ დღევანდელი და ხელახლებული დღე.

ამ დღის მას სჯერა, ამ დღისთვის დაუშოვდა შრომობს, ამ დღის იგი აკეთებს თავისი ხელით. ის საბოლოოდ და სამუდამოდ ახალი ცხოვრების კაცია. იგი დაიღუპება, მაგრამ არ იფიქრებს, გუშინდელისაკენ დაბრუნებას, რადგან მან მაგრად გამოიჯახუნა მისი კარები, მან დასწვა და გაანადგურა ყველაფერი, რაც ამ გუშინდელ დღესთან აკავშირებდა.

მაგრამ...

როგორც ახალ ნახანძარალზე, უკვე მიწვდომულ ფერფლს და ნაქარზე ჯერ კიდევ დიდხანს ტრიალებს კვამლისა და ქვარტლის ლურჯი ბურუსი, და საჭიროა დრო, ჟამი, წამოპყრობი ნიაფი, რომ საბოლოოდ გაფანტოს უკანასკნელი მოგონება გაშანადგურებელ (ეცხლის მძინეარებისა, ისე მოშეს სულშიც ჯერ კიდევ სადგურობს ცხოვრებით. აღწერით, ტრადიციით შეზავებული ნიალი ძველი ჩვევების, რწმენის, შეგრძნებების.

მეგალითად, შაბათი მოშესთვის ჯერ კიდევ წმინდა დღეა და ინახავს მოწი ამ შაბას ისე, როგორც შეუძლია, ისე როგორც გარემოება უკა-

რნახებს ისრაელის ერთგულ ძეს.

მაგრამ გარემოება ყოველთვის არ არის ერთგული და ხელის შემწყობი „ისრაელის ძისათვის“.

— ამხანაგო მოშე! როგორ იყო შაბათის საქმე თქვენთან იმ სამახსოვრო დღეებში თამბაქოს რომ დაკვრითი წესით კრეფავდით?

მოშე მოკრძალებით იცინის და ხელებს ასავსავებს:

— შე დალოცვილო, განა უქმისათვის გვეცალა იმ დროს? ცეცხლი დევნიდა, გენია ცეცხლი, ვიღას ახსოვდა შაბათი! უკვე კი არა. შენი სიცოცხლის მზემ. დასვენება რა იყო, დაუგავიწყდა!

მართლაც, იმ გააფთრებული მუშაობის დროს არც ერთი მოხუცი არ დაჩინებულა შინ, გულზე ხელდაკრეფილი.

იმ ისტორიულ დღეებში წითელგორის კოლმეურნეობის მოხუცებში „გარემოებამ შეჰქმნა შეგნება“.

ეს იყო პირველი, ძლიერი, სამუდამოდ გაუმთელელებელი ბზარი.

ასე გატარდა პირველი ღრმა ხელის საუკუნოებით ხელოვნებელ, სასოებით გამოტანჯულ ფანტაურ უტრეს ყამირში.

მოშე იოსებაშვილი მოხუცია, მართალია „ახალგაზრდა მოხუცი“ — ის 50 წლისაც არ იქნება ჯერ, მაგრამ მაინც მოხუცებში თვლის თავს და... ლოცულობს.

ლოცულობს მოშე ისე, რომ არ აჩვენებს ამას თავის მიხედვით. ერიდება მისი, — კომკავშირელი შკა-ლის.

ის ლოცულობს მეორე ოთახში. იმ დროს, როდესაც თავმჯდომარეს პინაქს, ან წასულია კანტორაში, ტყეში, ყანაში.

ლოცულობს მალულად. ალბად ოდესმე ასევე მალულად ეწერებოდა მიხეილი კომკავშირში, რადგან ეშინოდა მამის.

წითელგორელ მამის მშვენიერების აღარ ეშინიათ: მამის მშვენიერების აღარ ეშინიათ და ეხატრებათ შვილების.

ათასწლოვანი, ხელოვნებელი, ჯიუტი ყამირი იხენება თანდათან.

ის იხენება წელა. მაგრამ ხელის გაღის ფართოდ და ღრმად.

ოთხი წლის წინად, 14 იანვარს წითელგორაში შესდგა კოლმეურნეთა სერთო კრება. თავმჯდომარეობდა დავით ჩაჩაშვილი. მდივნობდა მოშე-ხაიმ პაპისიმედაშვილი.

მოშე-ხაიმმა ჩვეულებრივი მუყაით ოთხით შეადგინა ამ კრების ოქმი. ეს დოკუმენტი ეხლა ინახება დანჯარეული მაგიდის უჯრაში, ყოფილ სამეცნიერო-საგანმანათლებლო მომდგომარეო სახეზე იყო პურის მარცვალთ.

ხორბალს დაეფარა მაგიდა, განჯინა, ასულიყო ზევით და ყელამდე მისწვდომოდა კედელზე გაკრულ ვოროშილოვის სურათს.

ხორბალი გადაჩხრიკეს, უჯრა გააღეს და ძველი ოქმის წიგნი მზის სინათლეზე გამოიტანეს.

მოშე-ხაიმმა მზრუნველობით გაბერტყა დამტვერული ფურცლები. გადაშალა, წამით ფიქრობდა თვალდასვენა რომელიღაც გვერდზე და თავი ჩაიჭინა.

— ეს წიგნი, ამხანაგო, ჩვენი ცხოვრების წიგნია. აი, აქ, — დაადო მან ყვითელი თითი უფრო ყვითელ ფურცლებს, — აი აქ სწერია ჩვენი თავგადასავალი. ჩვენი გაჭირებება, ჩვენი დაღინება. გადაიკითხე, ნახე, თუ ვერ გაიგო რამე, დაგეხმარები, მე ამოგიკითხავ ჩვენს ბატიფერს. რა ექნათ, მობოდიშებით ილიმება მოშე, საწერად ხელი არ გვემარჯვებოდა, ახრის გამოთქმა ვეცოდი, ვწერდით ისე, როგორც ვიცოდით, მაგრამ ვწერდით სიმართლით და გულწრფელად.

მოწიწებით გადავშალე ეს ოქმის წიგნი.

გულმოდგინეთ და მუყაითად ჩავიკითხე თვითელი ფურცელი, თვითელი ოქმი, შენიშვნა, მინაწერი.

საოცარი იყო ეს წიგნი.

ქეშმარიტად არა ნაკლებ საოცარი ყველა იმ წიგნებს შორის, რომელიც წამიკითხავს ყრმობის ყამიდან მოკიდებული დღემდე.

ეს იყო ახალი „წიგნი გამოსვლათა“ გაჭირვებისა და უსამართლობის ქვეყნიდან — თავისუფლების,

ბედნიერების და კეთილდღეობის
სოციალისტურ ქვეყნისა.

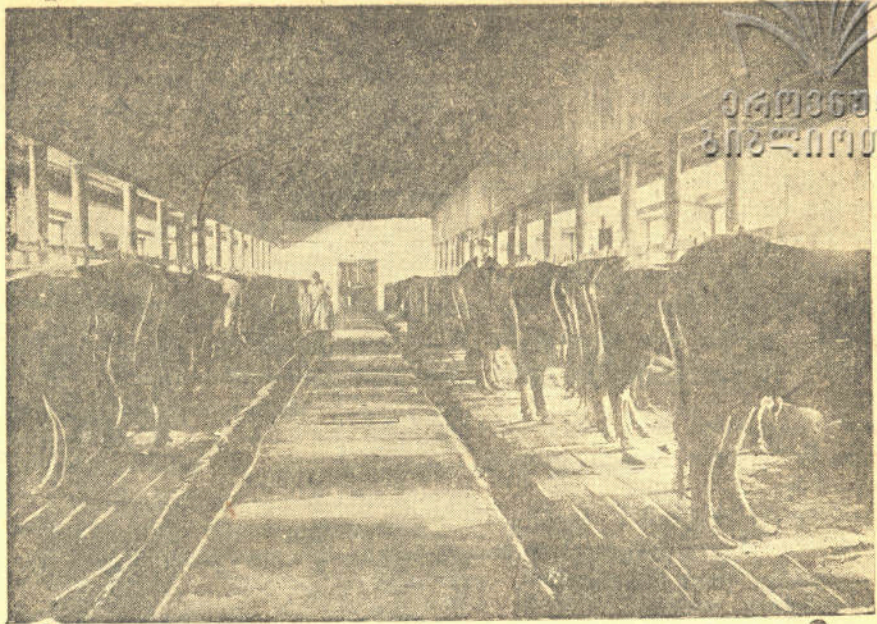
დიდხანს ვკითხულობდი ამ ჩვენი
ეპოქისათვის ნიშნულსა და სახე-
სიათო ახალ 1001 ლამეს.

ვფიქრობდი: გაივლის ათეული
წლები, მთელი საუკუნე და ვინ
იცის იქნებ შემთხვევით გადარჩე-
ნილ ამ ყვეთელ ფურცლებს ჩაუჯ-
ღეს ვინმე უამთაღმწერელი.

და გაოცებით ის შეადარებს ამ
ჩვენი სოფლის გულუბრყვილო. მა-
გრამ ცხოვრების სიბრძნით დამძიმე-
ბულ დღიურს. იმ ყვეთელ პერგამენ-
ტებთან, რომელიც ეხლა მუზეუმებ-
ში ინახება და რომელიც უწყრაით
საშუალო საუკუნეთა განდევნილ მე-
მარხანებს.

რა შედარება! იქ, მონასტრის
მყუდროებაში, ქორონიკონებით ინი-
შნებოდა მხოლოდ მეფეთა ბრწყინ-
ვალე ზეიმი, ნადირობა და ლაშქ-
რობა, ფეოდალთა შუღლი, მტრის
ურდოების შემოსევა, უამიანობის
მუსრი. დაბეჩავებულ ათასების მო-
ნურ უღელქვეშ აღმოშდარი კენესა
და ვაება ვერ აღწევდა სქელ გალა-
ვანის გადაღმა, ცხოვრებისაგან ფან-
შორებულ სენაკებში. და თუ რო-
დესმე მიაღწევდა ეს კენესა და ქვი-
თინი, არა ერთხელ შეცვლილი გა-
ბოროტებულ მრისხანებად მტარვა-
ლების წინააღმდეგ. — ეს ზომ ღირ-
სი არ იყო მატიაშის ფურცლებზე
სამარადღამოდ აღბეჭდვისა!

არა, ამ მყუდრო და მიუვალ სე-
ნაკებში ჩასაფრებულ თობობისათ-
ვის ხალხის კენესა ხომ უმნიშვნელო

ბუხის ბნული იყო, ამა რა საგუ-
ლისხმო და საცნობარი შთამომავ-
ლობისათვის!

ეს ოქმის წიგნი კი... ეს ზომ მფე-
თქავი მაჯისცემა, ცოცხალი, ყო-
ველდღიური, მშფოთავი ცხოვრების,
რომელსაც აკეთებენ ასეული, ათა-
სები და მილიონები.

ცხოვრების, რომელიც დღეს არ
არის ის, რაც გუშინ იყო, ხედავ არ
იქნება ის, რაც დღეს არის. ეს ცხო-
ვრება კეთდება ყოველ წუთს, ყო-
ველ საათში, ყოველ ნაბიჯის გადა-
დგმაზე. ის მიდის წინ, იცვლება და
თანდათანობით უახლოვდება იდე-
ალს, რომელიც მიზნად დაუსახავს

ჩვენი პლანეტის მეექვსედზე ერთი
აზრით გამსჭვალულ, ერთი ოცნებით
აღფრთოვანებულ მშრომელთა მე-
ბრძოლ მილიონებს.

და ის, — უცნობი, შორეული ამ-
ხანაგი, წვერი კომუნისტური საზო-
გადოებისა, მეცნიერი მიუღდომელი
და გულხმიერი, ალბათ შესაფერად
დააფასებს ამ ქალაქის ნაფლე-
თებს: ესენი უბრალოდ უამბობენ
მას, როგორი თავგანმეტებით იბრძო-
და კომუნისტებისათვის ებრაელთა
ორმოცდაათი კომლი ალაზნის ვე-
ლის მივარდნილ კუნძულში.

...კრებას, რომელიც შესდგა 1930
წლის 14 იანვარს და რომლითაც
დავიწყე ეს თავი, თითქმის მთელი
კოლექტივი დაესწრო.

სამი საკითხი იდგა კრებაზე. სამი
რამ აწუხებდა წითელგორელ კოლ-
მეურნეებს.

მე ეხლა ვიღებ ოქმს და ვკითხუ-
ლობ ისე, როგორც ჩასწერა მოშე
ხაიმმა.

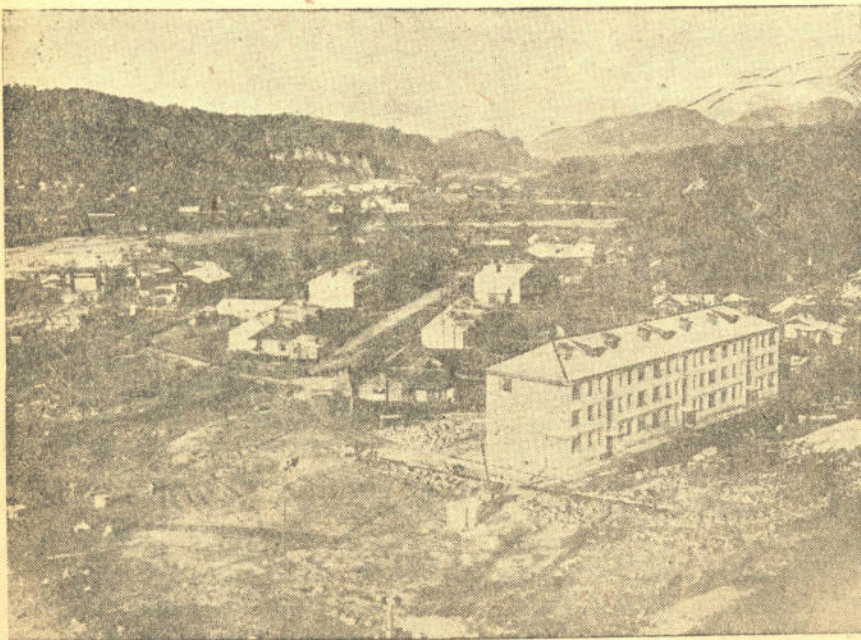
მათ მოსმინეს:

„1. გავაუმჯობესოთ მეშაობა მი-
წის ხენა და ვგრეთვე თესვა არ და-
ვრჩეთ როგორც წასულ წელში“.

მათ დაადგინეს:

„1. შეუდგეთ სამეურნეო მეშაო-
ბის დავიყოთ (ალბათ „დავიყოთ“)
ხენა-თესვა გავასუფთავოთ გაზაფხუ-
ლის დასათესი ადგილები რომ არ
დავრჩეთ როგორც წასულ წელში“.

მარტლაც საშინელი იყო ეს წარ-
სუბი, სამახსოვრო 1929 წელი, სა-
შინელი წელი მოუსავლობის, გაჭი-
რების და ცარიელი ბეღლების. პა-
რტია, ხელისუფლება, საქართველოს
მშემსი დროზე დაეხმარენ ნორჩ
კოლმეურნეობას, დააძღეს ბავშვები,
გაამხინვეს ჯერ კიდევ გამოუცდე-
ლი, ახალი მიწის მეშაეები, თორემ

ბაყარჩაილის მალაროვი ბი გადაღის მახსოვრებათაში

ტყვარჩელშენი — ა-კავკასიის მომავა ვალი ცეცხლფარში 109 მილ. ტონა ქვანა-
ზირის მარაგით 1-ლ აპრილს გადაღის ექსპლოატაციისში.
სუფრათზე: ტყვარჩელშენის შემკრები პუნქტი — სოფ. კვეზანის ჩრდილოეთი
მხარე.

ფოტო: ბონომარენკოსი.

ნაქვე ცუდით დატრიალებოდა.

— „რომ არ დავრჩეთ როგორც წასულ წელში“. ო, ეს იყო მრისხანე გაფრთხილება, რომელიც იმ ხანებში გოველ კოლმეურნე ებრაელს ახსოვდა ბეჯითად: დღისით და ღამით, მინ და გარეთ.

ისინი შეუდგენ მაშინ ბრძოლას და იბრძოლეს კიდევ. გამწვრებით იბრძოლეს. სამაგიეროდ ნაყოფიც კარგი მოიშვეს: დამდეგ შემოდგომაზე ისინი უკვე აღარ დარჩენილან „როგორც წასულ წელში“...

შენდეგი კითხვა არა ნაკლებ საგულისხმო იყო კოლმეურნეებისათვის.

მეორე საკითხად მათ მოისმინეს: (მე ისევ მოშე-ხაიმის ოქმის კითხვას განვაგრძობ):

„მიემართოთ თავრობას ჩვენ გაჭირვება რომ არ ვიმყოფებოდეთ შიში როგორც არიან ბანდიტები“.

დაადგინეს:

— აბრამ ჯინჯიხაშვილი უნდა გავგზავნოთ რომ იმან მიმართოს მთავრობას ჩვენი გაჭირვება რომ ვიმყოფებით ძალიან აუტანელ შიში ყაჩაღობის მიერ“...

იყო ასეთი დროც. ნაძირალები ნაგარდობდნენ ალაზნის ველზე. ისინი ესმებოდნენ თავს სოციალიზმის პატარა ფორპოსტებს — ჯერ კიდევ წარჩევი კოლექტივებს. სძარცვავდნენ ართმევდნენ სარჩოს.

იყო ისეთი დროც. და მან უკვე განვლო. რევოლუციური წესრიგის მაგარმა მუშტმა მიწაზე გასრისა კლასობრივი მტრის ნაშეიერი. შემდეგ ის მუშტი მამობრივ, მზრუნველ ხელად გაიშალა და სათუთად გადაესვა თავზე აფორიაქებულ კოლექტივს... ამ ძლიერი და მასთან ნაზი ხელით დამშვიდებულმა კოლმეურნეობამ გული საგულეში ჩაიდო და კვლავ განაგრძო თავიანი შრომა...

ბანდიტები აღარ აწუხებენ კოლექტივს. მაგრამ ეხლა მათ აწუხებთ სხვა უფრო სახარელი მტერი. ყვითელი, შეუბრალებელი, მძვინვარე მტერი, — ზაფხულისა და აღრიან შემოდგომის საშინელი სტუმარი.

ეს არის მალარია.

ზაფხულის გახურებულ მუშაობის დროს მოვა ის, წყეთლი პირყვითელა, თავისი ყინულოვანი ციებით და ტროპიკული ცხელებით.

მოვა და დააფენს ძირს მთელ მუშა-ხელს, უჯანსაღს და შრომის უნარიან გაუკაცებს.

ის არ ინდობს არც ქალებს, არც მოზუცებს.

არ იბრალებს ბავშვებსაც.

ლაგოდენის რაიონი განთქმულია თავისი მალარიით. წითელ გორის

კოლექტივი კარგათ იცნობს ამ საშინელ სენს.

1933 წლის შემოდგომა არ დაავიწყდება კოლექტივს.

მაშინ, თამბაქოს კრეფის დროს, 75 პროცენტით მუშა-ხელისა მალარიით იყო ავად...

კოლექტივი ებრძვის ციებას როგორც შეუძლია.

ის აშრობს ჭაობებს, ყლაპავს ქინაქანას. მაგრამ ქინაქანი საქმეს კარგათ ვერ შევლის: კოლექტივი ამ ქინაქანის დამბალი წყლით სვამს.

წითელგორის კოლექტივის სუფთა სასმელი წყალი არა აქვს.

ეზოებში პატარა ორმოებია მოთხრილი. მისი სიღრმე მეტრნახევარი თუ იქნება.

ამ ორმოს იქ ჭას ეძახიან.

მას სარკველი არა აქვს. არც ამოშენებულია რითიმე. უბრალო, ჩვეულებრივი ორმოა.

ორმოში თბილი, მღვრიე, ჭაობის წყალია დაგუბებული.

ამ წყალს პირდაპირ სვამენ. გადაღულებული წყლის კულტურას წითელგორაში არ იცნობენ.

წითელგორელ კოლმეურნეებს, — ორმოცდაათი კომლს, — ორმოცდარვა მეწველი ძროხა მოეპოვება.

ეს ძროხები ჭკვიანურად იქცევიან: ისინი სვამენ სუფთა წყაროს წყალს.

ეს წყარო სოფლიდან ორი კილომეტრის მოშორებით მოჩუხჩუხებს.

კოლექტივის არა აქვს მიღები რომ სოფელში წყალი გამოიყვანოს.

სულ კი საქირთა ათასი ცალი თიხის მილი.

მეზობლად კოლმეურნე იმერლები ცხოვრობენ. წყარო არც იმათ ემხრობათ.

ახლა ებრაელებს და იმერლებს გადაწყვეტილი აქვთ, საერთო ძალიანით გამოიყვანონ წყალი.

გაისათ ორივე კოლექტივს ექნება წყალსადენი.

ბევრი რამ არა აქვს ებრაელთა კოლმეურნეობას, ბევრი რამ აქვლია, მაგრამ ყველაფრის გაკეთება შეუძლებელი იყო ფალაც ხუთიოდე წლის განმავლობაში.

მათ მოსვლამდე აქ ხომ უღრანი ტყეები იყო. ისინი მოვიდნენ და გასწმინდეს ეს ტყე. გაასუფთავეს მიწები. გააშენეს სახლები, ეზოები, ბოსტნები.

ააგეს ხუთთვალისანი სახლი კანტორისა, კოოპერატივისა და საწყობისათვის.

ააშენეს თავლა, თამბაქოს ფარდული, სასიმინდე, სამკედლო.

ეხლა მემესის დახმარებით აშენებენ წისკვილს, ხე-ტყის სახერხს, ელექტრო-სადგურს.

ყველაფერი ექნებათ, ყველაფერს გაიკეთებენ ნელნელა, რაც აქამდის ვერ მოასწრეს, აწი გააკეთებენ,

ისინი ახყვავებენ ამ არე-მარეს.

აღარ ექნებათ ანწლით და ექვლით გადავლილი შუკები, ბინძური ეზოები, აღარ ეყოლებათ ქუტყიანი და გამურული ბავშვები, ეხლა.

წელს მათ დიდი მოსავალი მოუვიდათ, ამ მოსავალმა აუწნაზაურა მათ გასული წლების, გვალვიანი, შოუსავლიანი წლების დანაკლისი, მწუხარება, გაჭირვება.

ეხლა ისინი შეძლებული ცხოვრების კარებში შესულან.

ეხლა მათ შეუძლიათ თავის თავსაც მიხედონ: იზრუნონ შკოლაზე, სისუფთავეზე, კულტურულ, გონიერ, ადამიანურ ცხოვრების მოწყობაზე.

და ისინი აწყობენ ამ ცხოვრებას გულმოდგინედ და თავგამოდებით. მოაწყობენ კიდევ, — უსათუოდ, ყოველ ექვს გარეშე მოაწყობენ ამ ცხოვრებას.

ეს იქნება საუცხოო, ლამაზი ბედნიერი ცხოვრება.

იმ დილას, სექტემბრის თბილ, უღრუბლო დილას, კოოპერატივის წინ გამოვეთხოვეთ მოშე-ხაიმს, მოხუც დანიელს, ფელახ ნანკაშვილს, მოსე კრიხელს, ისრო მამისთვალაშვილს, — კოლექტივის მთელ აქტივს, რომელიც მოსუღიყო სტუმრების გასაღიოებლად.

ეტლი დაიძრა. ბავშვები ყიჟინით მოგვსდევდნენ უკან. ხელში მალატარიან დროშებით ეჭირათ მზის-უმზირას გრძელი, ყვითელი ღეროები. ამ ღეროებზე კაკლებით დაბუნძული თავები ეკიდა. ეს თავებიც თითქოს გვეთხოვებოდნენ თავისი ყვითელ ჩარჩოში ჩასმული შავი თავების ქნევით.

ყველაზე წინ სატანა მორბოდა. პირდაუბანელი, სახეშოთუნული, თმაბურძნული. ის მაინც შემოგვიჯდა ეტლის უკან და გამოგვაცილა.

ბოგირთან ჩამოხტა, თავისი მზის უმზირა შუბივით მალა აშართა და დიდხანს მოგვძახოდა წკრიალა, ზარიანი ხმით:

— მშვიდობით, მშვიდობით!

ეხლაც თვალწინ მეხატება ამ ბიჭიკოს სახე. და მე მინდა ჩემი უკანასკნელი სიტყვით მას მივმართო.

— ეფრაიმ, ჩემო კარგო ძამიკო! ორ რამეს გთხოვ, შემისრულე, თუ ხათრი გაქვს.

ერთი: შეეხვეწე დედაშენს, რომ ყოველ დილას დაგბანოს პირი.

მეორე, — დამახსოვრო რასაც ეხლა გეტყვი: როდესაც გაიზრდები და ისწავლი, შენ გაიგებ რას ნიშნავს სიტყვა „კაპიტალიზმი“. შემდეგ შენ გაიგონებ იმ ადამიანის სახელს, რომელმაც უწინამდღეა მთელ ჩაგრულ კაცობრიობას, დაუ-

მავლისათვის ბრძოლა.

ეს ადამიანი იყო კარლ მარქსი. ის ამბობდა: „ებრაელები თავის დაჩაგრულ მდგომარეობას მხოლოდ მაშინ დააღწევენ თავს, როდესაც თვით საზოგადოება განთავისუფლება კაპიტალიზმისაგან“.

ეფრაიმ! შენი წინაპრები ცხოვრობდნენ იმ დროს, როდესაც ჩვენს

პიტოლში.

ებრაელები ყველაზე დაჩაგრული ხალხი იყო კაპიტალისტურ წყობილებაში. დაჩაგრული, დევნილი, დამცირებული იყო შენი მამა, პაპა და პაპისპაპა.

მაგრამ მუშათა კლასმა დაამხო კაპიტალიზმი და მოსპო მისი ბატონობა. მუშათა კლასმა შენ ხალხსაც

მი გაათავისუფლა სხვაობაში.

გახსოვდეს მარად ეს ამბავი ჩემო ეფრაიმ, კარგად ამოიკერი გულში.

ესლა მშვიდობით!

...ერთი სათხოვარი გყავს სენდა:

მოდ, დედას ნუ ღრწავს შენ თითონ მიეჩვიე ყოველდღე პირის ბანას...

შე სატანა, შენა!..

„ნ ი ნ ო შ ვ ი ლ ი ს გ უ რ ი ა“

მარჯანიშვილის თეატრში

პიესა შ. დადიანის, დადგმა ლ. ანთაძის; მხატვარი ლ. კაკაბაძე

ეგნატე წინოშვილი გლეხობის დამონებული და გაყვანილი ფენის წმენდა. მან მთელი თავისი სიცოცხლე შესწირა მშრომელ გლეხობის აუტანელ, გაჭირვებულ მდგომარეობისა და მუშაობისათვის და თვითმკვრივობის წინააღმდეგ სტიქიურად ეგნატეს ტიპები გარკვეულ კლასობრივ ასახვას. ეგნატეს ყოველი ნაწარმოები დაწერილია დაძაბული კლასობრივი თვალსაზრისით. არ მოიპოვება მკითხველი, რომელშიც აცდნა ტიპები გარკვეულ კლასობრივ სიმპატიებისა და სიძულვილის არ იწვევდნენ. ამას მწერალმა მიაღწია იმ უდიდესი რეალისტური ალლოთი და რევოლუციონური მსოფლმხედველობით, რომელიც საშუალებას აძლევდა მას სწორად უაღრესად ტიპური ხასიათები ტიპურ გარემოში. ე. წინოშვილის მიერ შექმნილი ტიპები—ერთი მხრივ კაცია მუნჯაძეები, გოგია უიშვილები, ძალადები და სხვ., მეორე მხრივ დავით დროიძეები, მონე მწერლები, ტარიელ მკლავაძეები და სხვ.; იმ დროის ცოცხალი ადამიანები. ე. წინოშვილის შემოქმედებაში მოცემული მხატვრული ეკვივალენტი იმ დროინდელი მღელვარე გულის სოციალ-პოლიტიკური სინამდვილისა ეს უხვი შემოქმედებითი მასალა დრამატურგმა შ. დადიანმა დაამუშავა დიდი მხატვრული კულტურით და ეგნატე წინოშვილის გულის „გაცოცხლების“ საკითხი მეტად საინტერესოდ გადასჭრა.

„წინოშვილის გურია“ დრამატურგისათვის უდიდესი იდეური და მხატვრული გამარჯვებაა.

შ. დადიანმა სწორად გაიგო წინოშვილი, უდიდესი ოსტატობით შექცა ერთ მთლიან ნაწარმოებად წინოშვილის სხვადასხვა მოთხრობების მთავარი მომენტები და შექმნა საინტერესო დრამატული ნაწარმოები. დრამატურგის წინაშე მეტად დიდი საფრთხე იდგა—აივას და შემდეგ სპექტაკლს არ მიეღო უბრალო სქემისა და ნაწყვეტებისაგან შეკონსტრუქციონირების სახე. ეს სიძნელე ოსტატურად იქნა დაძლეული. პიესა ვითარდება თანამიმდევრობით, როგორც ერთ მთლიან სიუჟეტ-

ტზე აგებული. ამასთან ერთად წინოშვილის გურიის სწორად გაგება საშუალება მისცა დრამატურგს თავისი „ახალი“ სიტყვაც შეეტანა, ტიპების მოქმედებისათვის ერთგვარი პერსპექტივა მიეცა, ნაციონალური კოლორიტისათვის ხაზი გაესვა და ამასთან, კლასობრივი ბრძოლის მომენტი აუყვანა უაღრეს გამაფრებამდე. ის მუქი ფიგურები, რომელსაც იყენებდა წინოშვილი თავისი დროის ტიპების დასახატავად საცდებით დატულია, როგორც პიესაში, ისე სპექტაკლში. შეიძლება ითქვას, რომ დრამატურგმა საცდებით შესძლო ჩასწვდომოდა წინოშვილის გურიის სიღრმეს და სწორად გაეგო იგი. „წინოშვილის გურია“ შალვა დადიანისათვის არის უდიდესი იდეოლოგიური გარდატეხა და მხატვრული გასარჯვება.

საჭიროა გულხაზილი ითქვას, რომ ჩვენ არ მოველოდით აღნიშნულ პიესიდან ისეთ შედეგებს, როგორიც მივიღეთ. დრამატურგისა და რეჟისორის სასახლოდ უნდა ითქვას, რომ თეატრმა შესძლო არა მარტო წინოშვილის შემოქმედების მთავარი რგოლის გამოჭრა, არამედ მან შესძლო „სიბილ მანი“ და მეორე ხარისხიანი ელემენტების განქვეითება კლასობრივი ხედვით.

მაყურებელი რატომღაც ძოვოდა რომ სპექტაკლი იქნებოდა სენმატიური და კინო-ქრონიკის მსგავსი. პიესის მრავალსურათიანობა მართლმოდებდა აყენებდა ამის საფრთხეს. მაგრამ, თეატრმა ეს საფრთხე მეტად ოსტატურად აიცილნა; დრამატურგის მიერ „დამოუკიდებელი“ მოვლენებიდან შექმნილი ერთი მთლიანი სიუჟეტი განიძნო მან გზისა დიალექტიკურ თანამიმდევრობით, და ამ გზით შექმნა მხატვრულად შეკრული, იდეოლოგიურად გამართლებული და ემოციონალურად ძლიერი სპექტაკლი.

კარგად არის დამუშავებული ცალკე სცენები და განსაკუთრებით საინტერესოა მხატვრობა, რომელიც თავისი უბრალოებით, მხატვრული სისადავით ოა იდეური სიმანვილით ზრდის სპექტაკლის მხატვრულ იდეურ ღირებულებას ოა აძლიერებს ემოციურ ზემოქმედებას მაყურებელზე. საბოლოოდ „წინოშვილის გურიაში“ გამოამჟღავ-

ნა მაღალი მხატვრული გემოვნება, რაც მთავარია „წინოშვილის გურია“-ს მხატვრულ გაფორმებაში საქმე გვაქვს მარჯანიშვილის ერთგვარ სტილიზაციასთან. ეს ღირსება იგონობა ცალკე მიზანსკენების დამუშავებაში და პიესაშიც. თუ გახადებულ „ოტილო“-ს უსაბუთოდ, რომ თანდამდგმელობა და მხატვრობა სავესებით აუარეს გვერდი მარჯანიშვილის დეკორატიულ ინტერპრეტაციას, „წინოშვილის გურია“-ში წინააღმდეგ მოვლენასთან გვაქვს საქმე. როგორც მხატვარს, ისე რეჟისორს უმედეგოდ არ უცდიათ, რომ მიზანსკენების დათმავების და დეკორატიული გაფორმებისათვის საფუძვლიან დაედოთ მარჯანიშვილის შემოქმედების დანებებით მხარეები.

სპექტაკლის მხატვრული ღირსება კიდევ იმაში მდგომარეობს, რომ აქ საქმე გვაქვს მსახიობების თავისი მთლიან მუსიკალურ შესაბამისთან. მსახიობთა კოლექტივი არც ერთ სპექტაკლში არ ყოფილა ისე მთლიანი და შეკრული, როგორც „წინოშვილის გურია“-ში, მსახიობების მიერ ტიპების სწორად გაგება და კარგად შესრულებამ კიდევ უფრო გაზარდა სპექტაკლის იდეურ მხატვრული ღირსება. „წინოშვილის გურიაში“ ერთხელ კიდევ ნათელჰყო ძველ მსახიობთა მაღალი მხატვრული კულტურა. არტისტული შესაძლებლობა და ახალგაზრდა მსახიობთა არაჩვეულებრივად სწრაფი ზრდა.

თავიანთი გულწრფელობით, როლებიც თავისუფალი შესრულებით და დეტალების ღრმა მოფიქრებით გამოირჩევიან ვ. ანჯაფრაძე; ც. წულუწაძე; შ. დაბაშიძე; ვ. გოძიშვილი; თ. ჯავახიძე; ც. თაყაიშვილი; პ. კობახიძე, კვანტალიანი და სხვ. ღამაშიძემ გოძიშვილმა და კობახიძემ დამატარეს, რომ ისინი არიან მრავალფეროვანი მსახიობები. კვანტალიანის ოა სხვ. ნიჭიერ ახალგაზრდა მსახიობთა თამაშმა ერთხელ კიდევ ნათელჰყო კოლექტივის დიდი პერსპექტივა.

საერთოდ „წინოშვილის გურია“ სეზონის საუკეთესო სპექტაკლად უნდა ჩათვალოს. მრ. ანტანატოლური.

1858 წლის დასასრულს ტფილისის ცხოვრებაში დიდ აზმად უნდა ჩაითვალოს აქ ჩამოსვლა ცნობილ ფრანგ მწერლის ალექსანდრე (მაზა) დიუმასს.

ალ. დიუმამ, სანამ ტფილისში ჩამოვიდოდა, წინასწარ ინახულა პეტერბურგი და მოსკოვი. მისი თანამგზავრები იყვნენ: ფრანგი მხატვარი მონი და თარგმანი ალ. კალი-ნო—მოსკოვის უნივერსიტეტის სტუდენტი. დიუმას გზა ედო აშტარხნიდან ყიზლიარზე, ხასავე-ურტზე, დერბენტზე, ბაქსა, შამხორსა, ნუხაზე და აქედან ტფილისში. თან ჰქონდა ღია ფურცელი (დაუბრკოლებელი მგზავრობისათვის) კავკასიის მეფის ნაცვლის ბარიატინსკისაგან მიცემული.

დერბენტში ფრანგ მწერლას საინტერესოდ დაურჩა ბედი პოეტის ა. ჰესტუჟე-მაზლინსკისა და ინახულა მისი ცხოვრების მეგობრის ა. ლერმონტოვის საფლავი, დასწერა ოთხ ბეჭდარი ლექსი და სთხოვა მის საფლავის ქვაზე ამოეჭრათ.

შემახაში (მაშინ საგუბერნიო ქალაქში) დიუმამ ორს დღეს დარჩა. ქალაქის მცხოვრებნი მეტად სტუმართმოყვარულად დახვდნენ (მისი აქ ყოფნას დაწვრილებით აღწერს ი. ევლახოვი გაზეთ „ნოვოე თბოზრენი“-ში 1887 წ. № 1060).

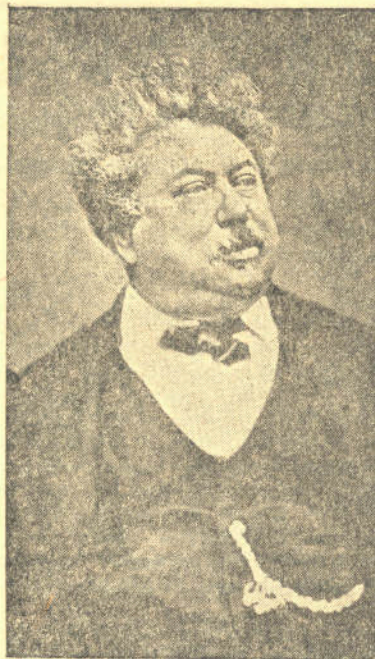
ტფილისში დიუმამ ჩამოვიდა 1858 წლის ნოემბრის 23 (გ.ზ. „კავკაზ“ № 92).

დიუმამ ერთს თვეზე მეტი დაჰყო ტფილისში, მაგრამ ადგილობრივმა პრესამ მეტად მოკლედ აღწერა თავის მკითხველებს მისი აქ ყოფნის ამბავი. გაზეთ „კავკაზმა“ მხოლოდ აღნიშნა დიუმას ნუხაში ყოფნის ამბავი და მისი ტფილისში ჩამოსვლის დრო; ჟურნალმა „ქსიკარი“ აღნიშნა დიუმის მიერ მისის რედაქციისა და სტამბის დათვალიერება (იხ. „ქსიკარი“ 1858 წ. № 18).

ეს ცნობები შეიძლება შემდეგის ცნობებით შევსდეს.

დიუმამ ტფილისში ჩამოხტა ი. ე. ზუბალაშვილის სახლში, თავისუფალი ბის მოედანზე. იყო ესოდენ ქებულ გოგირდის აბანოებზე, ინახულა საბავრო თეატრი, რომლის შესახებ სთქვა: „ეს თეატრი თუ საუკეთესო არა, ყოველ შემთხვევაში, მსოფლიოში ერთი საუკეთესო თეატრია განიად“. აი პირველი შთაბეჭდილებანი დიუმასი ტფილისის შესახებ.

არ უნდა დავივიწყოთ, რომ დიუმამ საშინლად გააკვირვა ქალაქის მოუწყობლობამ. დიუმამ შემდეგ დაწვრილებით აღწერს, თუ როგორ გაითენეს ახალი წელიწადი მეფის ნაცვალ ბარიატინსკთან, აღწერს წყალკურ-

თხეცას იანვრის დას, მაგრამ განსაკუთრებით გრძელად აგვიწერს დიუმამ, თუ რა სადილი გაუმართა მის პატანესაცემლად „ცისკრის“ რედაქტორმა.

ივანე კერესელიძე, როცა გ. ერისთავმა „ცისკრის“ რედაქტორობას თავი დაანება, დამოუკიდებლად უძღვებოდა ჟურნალს 1857—75 წლამდე, როგორც რედაქტორი. „ცისკარი“ მაშინ ერთადერთი ქართული ჟურნალი იყო. რედაქცია იმყოფებოდა საკუთარ სახლში ალექსანდრეს ქუჩაზე, იქვე ჰქონდა სტამბაცა (აკაკი, „ეკალი“ 1893, № 2).

ივ. კერესელიძე თავის ჟურნალის დეკემბრის ნომერში აღნიშნავს დიუმას მოსვლას სტამბაში და მის მიერ გაშინჯვას ყოველის ნივთისას, რაც რედაქციას ეკუთვნოდა. ალბათ სწორედ მაშინ გაუმართეს სადილი, და ამ სადილს და სადილზე ნახულს ჩვეულებებს, აგვიწერს დიუმამ.

დიუმამ ტფილისში დარჩა იანვრის 11-მდე (ძვ. სტილით) და აქედან ფოთში წავიდა, რომ იქიდან სამშობლოსაკენ განეგრძო გზა. კავკასიაში მის ყოფნას მოჰყვა გამოქვეყნება მ-

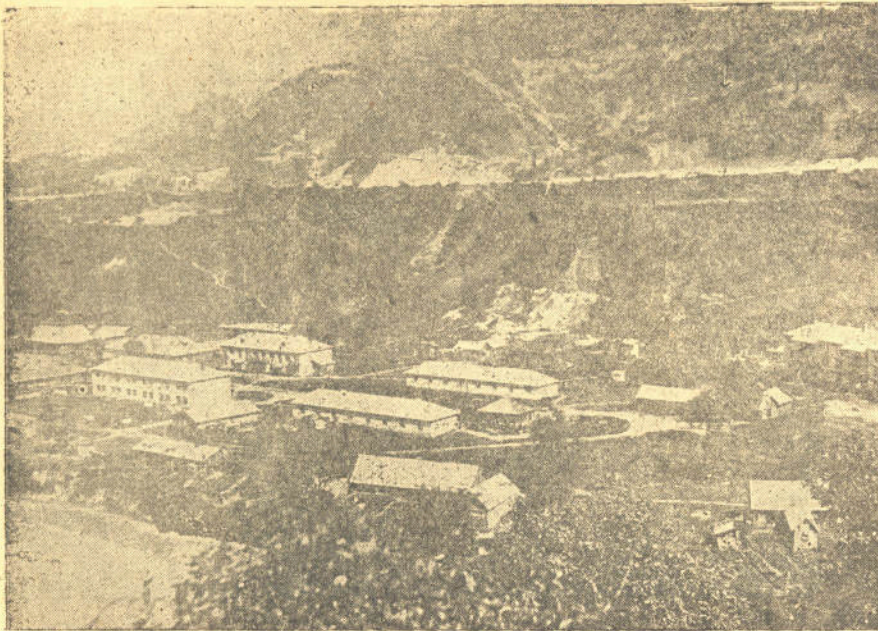
სი წიგნისა: „კავკასიის მშენებელი“ მოკიდებული „შამილამდე“; ეს წიგნი შემდეგში რამდენჯერმე გამოიცა ასეთის სათაურით: „მგზავრის შთაბეჭდილებანი. კავკასია“.

დიუმამ დიდი ინტერესი გამოიჩინა რუსული ლიტერატურის მართ. რუსის მწერლები განსაკუთრებით მოსწონდა ლერმონტოვი. ჯერ ისევ თავის მგზავრობამდე სთარგმნა დიუმამ ფრანგულად ლერმონტოვის „ჩვენი დროის გმირი“. რუსეთში რომ მივიდა, დიუმას შემთხვევა ჰქონდა დარწმუნებულიყო, თუ რამდენად პოპულარული იყო ლერმონტოვის ლექსები, რომელთა უმეტესი ნაწილი მუსიკაზე იყო გადაღებული. განსაკუთრებით მის ყურადღებას იპყრობდა ლექსი „მთათა მწვერვალნი“. ეს ლექსი, მისი აზრით, ლერმონტოვს უნდა დაეწერნა გოეტის ან ჰაინეს მიბადვით (დიუმამ ამას სწორედ აღნიშნავს. ლექსი „მთათა მწვერვალნი“ ლერმონტოვს გოეტისაგან აქვს ნასესხები).

გზაში (ქ. ყიზლიარში) დიუმას შემთხვევა ჰქონდა მოესმინა სიმღერა „რამდენიმე საუცხოვო რუსულ რომანსებისა“ და მათ შორის, ლერმონტოვის „მთათა მწვერვალნი“. ის შემდეგ ტფილისისაკენ რომ მოდიოდა (ქ. შემახაში), როგორც ამას აღნიშნავს ადგილობრივი კორესპონდენტი ი. ევლახოვი, დიუმამ მზიარულად გატარებულ საღამოს შემდეგ, რომელიც იქაურმა კომუნისტმა გაუმართა, მოითხოვა ქალაქი და მსურველთათვის სახსოვრად ჩასწერა რამდენიმე ლექსი ლერმონტოვისა, მის მიერ ფრანგულად თარგმნილი.

მადლობის ნიშნად დიუმამ სტუმართმოყვარე სახლის პატრონს ი. ზუბალაშვილს, რომელმაც თავის საუცხოვო სახლში მშვენიერად მოწყობილი ბინა დაუთმო, თავისი ავტოგრაფი უძღვნა.

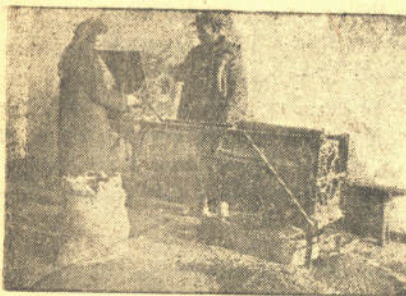
შემდეგში ეს დოკუმენტი ი. ზუბალაშვილისაგან მ. ი. თამაშვეჯი გადავიდა. თამაშვეჯი ტფილისის საზოგადო მოღვაწე და ბიბლიომანი იყო. შემდეგში თამაშვეჯისაგან ეს ავტოგრაფი და მისი მთელი შესანიშნავი ბიბლიოთეკა ტფილისის თეიმართავილობამ მიიღო. აქედან კი გადავიდა მწერალთა მთაწმინდის მუზეუმის საკუთრებად.

ტავარკილფიანი

სურათზე: სოფ. კეზანა, სადაც გაშენებულია ინჟ.-ტექ. მუშაკების სახლები, მშენებლობის კონტორი, პარტკომი, და კოოპერატივი.

ფოტო: პონომარენკოსი.

ბოლშევიკურ თესვას სალი თესლი

თესვისათვის სალი თესლის შერჩევა კოლმეურნეობა „კომუნიზმის განთიადში“.

ფოტო: ჯეირანოვის.

აფხ. მიქოიანის სახელობის ნავთობის სარეზერვუარი ბაქოში

სურათზე: არაერთხელ დაჯილდოებული მებურღავი ზელოსანი მირ. მურადოვი, რომელიც ყოველთვის გადაჭარბებით ასრულებს მოცემულ გეგმებს.

ფოტო: კუშნეროვის.

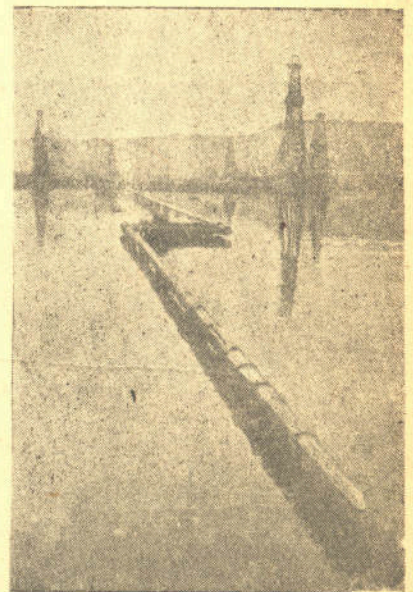

გერმანული
ნიმუშირთქა

ავამალლოთ ცისბარნაბის მოძარაბა

საკ. კ. პ. (ბ) წევრები მზეთავეები ამზ. დავითაშვილი და მამულაიშვილი ბენზინის საექსპორტო შემადგენლობას № 2070 დი-ზელის დროს.

ფოტო: ჰუდუშკოს.

ლოპ-ბატანი იამაბა მსოფლიოში უდიდესი ნავთობის სარეზერვუარი

ნავთობის აუზი ლოპ-ბატანში.

ფოტო: გლანკოვის.

ტფილისის უფა ჩოხნდუხ კეთილმოწყობილი მოედანი

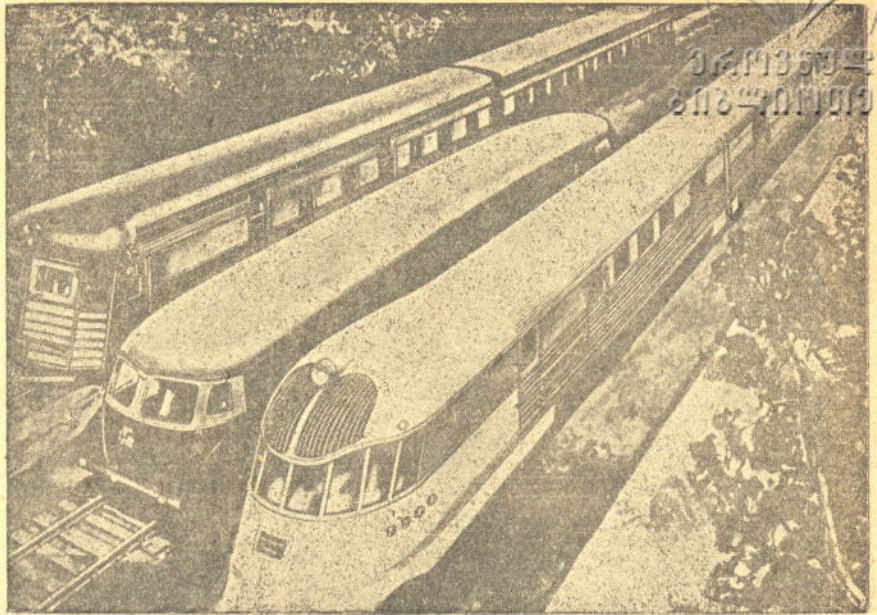
საქართველოსა და ა-კავკასიის დედაქალაქს ტფილისს უნდა ჰქონდეს უდიდესი კეთილმოწყობილი მოედანი, ამ მიზნით თაფისუფლების მოედანზე აღებული იქნება „ქარვასლა“. ამ უდიდესი შერობის დასაწყისად გადაღებულია 1.200.000 მან.

სურათზე: თამაშევის ყოფილი სახლი — „ქარვასლა“ თავისუფლების მოედანზე, რომელიც აღებული იქნება 15 ივნისამდე.

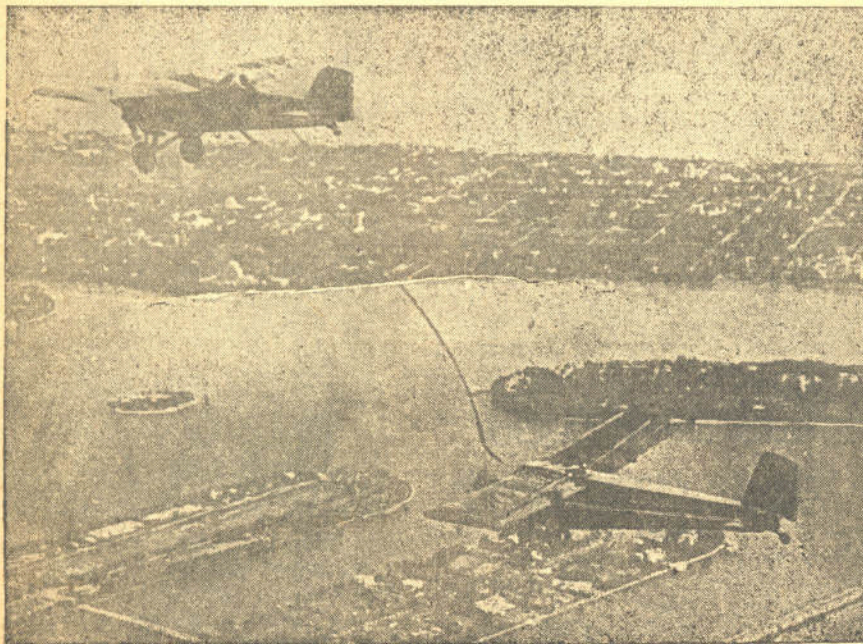
მატარებელი მომავალში

სურათზე: ამერიკელი მატარებლის მიერ შესრულებული სურათი, რომელიც გამოხატავს ამუშავებული ექსპლოატაშიაში არსებულ სამ უსწრაფეს მატარებელს. მარჯვნივ — ორგანიზაციის მატარებელი ტექნიკის შტატიდან (ჩ.ა.შ.შ.). შუაში ახალი ვაგონი — ჩილინისა და სლოუს შორის (დასავლეთ ინგლისი). პირველ პლანზე — ყველაზე უსწრაფესი მატარებელი მსოფლიოში „ზეფირ—ექსპრესი“. შტატ აოიაში (ჩ.ა.შ.შ.). ეს მატარებელი წუთში ანვიტარებს სამ კილომეტრს სისწრაფეს.

ფოტო: სოიაზფოტო.

მატარებელი
მომავალში

ქალის გაფრენის ხანგრძლივობის მსოფლიო რეკორდი

ჩ.ა.შ. შტატებში მფრინავმა ქალმა ფრანსის ბარტლისმა და ელენ რიჩიმ დამყარეს განუწყვეტელი გაფრენა მიაშვედს ორიდა). გაფრენა გრძელდებოდა 9 დღე და ღამეს და 42 წუთს, რაც წარმოადგენს მფრინავ ქალებისათვის სარეკორდო მოფრენას.

სურათზე: თვითმფრინავი ჰაერში და ბულობს მგორე თვითმფრინავისაგან სათბობ მასალას საამისოდ გადმოგდებულ ზედა ზიზინას მილის საშუალებით.

გემით მოძრაობა ს.ს.რ.კ. და ჩ.ა.შ. შტატებს შორის

იანვრიდან ს.ს.რ.კ. და ჩ.ა.შ. შტატების ნავთსადგურებს შორის დამყარებულია ნორმალური სანაოსნო მიმოსვლა ოდესის ნავთსადგურში ყოველ თვე შემოვა უდიდესი ამერიკული გემები. ამავე დროს ს.ს.რ.კ. ნავთსადგურებიდან გაიხსნება გემთა მიმოსვლა ჩ.ა.შ. შტატების ნავთსადგურებში. ოდესაში შემოვიდა პირველი ამერიკული გემი „ექსპლესიორ“, რომელმაც შემოიტანა დიდი ავტომანქანები და ავრეგატების მთელი რიგი სხვადასხვა ნაწილები.

სურათზე: გემი „ექსპლესიორ“ ოდესის ნავთსადგურში განტვირთვის წინ.

ფოტო: კრინცკის.

